

29 OBSERVANT

Uitlatingen Fekkers niet onrechtmatig geacht

BOEKHANDEL ARCADIA VERLIEST KORT GEDING

Het was niet onzorgvuldig en dus evenmin onrechtmatig van ir. H.Fekkers om publiekelijk te verklaren dat boekhandel Arcadia niet op grote schaal wetenschappelijke literatuur mag verkopen. Fekkers deed die uitlating in *Observant* 21, maar in datzelfde artikel kreeg de eigenaar van Arcadia, J. Datema, de gelegenheid om zijn visie op de kwestie te geven.

In dit zakelijk weergegeven meningsverschil kan het Fekkers niet worden aangerekend dat hij zijn opinie naar voren brengt, vindt de president van de Maastrichtse arrondissementrechtbank, mr. P.W.M. Broekhoven. Met die uitspraak, jongstleden vrijdag 30 maart, wees hij alle claims af die boekhandel Arcadia twee weken tevoren in kort geding had geëist. Arcadia beweerde schade geleden te hebben als gevolg van de uitlatingen van Fekkers en verlangde om die reden een rectificatie in zowel *Observant* als in *De Limburger* en het *Limburgs Dagblad*, naast een schadevergoeding van f 20.000. De rechtbankpresident achtte echter niet bewezen dat de omzetschade van Arcadia ontstaan was door het bewuste artikel in *Observant*: de gemiddelde lezer zou volgens de president heel goed begrijpen dat hier twee uiteenlopende visies werden weergegeven. Bovendien had Arcadia geen reden om te verwachten dezelfde omzet als de voormalige Servaasboekhandel te kunnen halen, vond hij, zeker niet als men omstandig beweerde geen rechtsopvolger van deze winkel te zijn.

Over dat punt, dat aan de basis ligt van het gehele conflict, wenste de president zich niet uit te laten. De vraag is van belang omdat de universiteit claimt dat Arcadia geen wetenschap mag voeren vanwege een contractuele afspraak die met de vorige eigenaar is gemaakt. Deze zou zelf afzien van een wetenschappelijke collectie in de boekhandel, en dat doorgeven aan de 'rechtsopvolger'. Datema/Arcadia beschouwt zichzelf niet als zodanig, de RL zegt dat dit wel zo is. Duidelijk is in ieder geval dat de vorige eigenaar het concurrentiebeding niet schriftelijk aan Datema heeft doorgegeven.

Ofschoon de advocaat van Arcadia, mr. Huisman, hoger beroep niet uitsluit, acht zij een dergelijke stap anderzijds niet waarschijnlijk. Het is de vraag of een nieuwe uitspraak die op zijn vroegst pas over enkele maanden kan komen, voor een geval als dit nog wel zinvol is, verklaart zij.

Tanspenning voor Kremers

Als dank voor de bewezen diensten heeft de vertrekkende commissaris der koningin dr. J. Kremers dinsdag de Tanspenning gekregen, de hoogste onderscheiding die de universiteit kent. De commissaris werd uitbundig geprezen voor de rol die hij gespeeld heeft bij het binnenhalen van diverse voorzieningen voor de universiteit. Aan het hoofd van de befaamde 'Limburgse lobby' bevocht hij onder meer de bouw van het academisch ziekenhuis, de open hartchirurgie en vele instituten waarmee de universiteit direct of indirect te maken heeft. Kremers heeft bovendien tijdens zijn ambtsperiode het voorzitterschap bekleed van de Stichting Wetenschappelijk Onderwijs Limburg.

Een wereld van verschil tussen 7 en 8

Studenten wiskunde of informatica die gemiddeld een 8 als vwo-eindexamencijfer voor de exacte vakken hebben behaald, hebben ongeveer vier keer zoveel kans om een studie wiskunde of informatica met succes af te ronden dan mensen met gemiddeld een 7.

Dat is een van de conclusies van de visitatiecommissie Wiskunde en Informatica, die vorig jaar was ingesteld door de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU). De commissie heeft vandaag haar eindrapport overhandigd aan VSNU-voorzitter Van der Schans.

De commissie schrijft dat het oude beeld van de wiskunde als een vak, waarmee men leraar wordt, helemaal niet meer klopt. Wiskundigen vervullen tegenwoordig functies in de fundamentele en toegepaste research en komen ook steeds vaker in managementfuncties terecht. Afgestudeerde informatici vinden meestal functies op het gebied van automatisering en van het construeren van programmatuur. Het aantal wiskundigen dat nog leraar is 'verontrustend klein', aldus de visitatiecommissie.

Commissievoorzitter prof. dr. A. van der Sluis zei deze week in een toelichting op zijn rapport dat zich dit jaar landelijk gezien minder dan tien studenten hebben ingeschreven voor de universitaire lerarenopleiding wiskunde. 'Stel je dat voor,' aldus Van der Sluis, 'in het licht van het grote belang dat op scholen aan het wiskunde-onderwijs wordt gehecht en bij overheidsacties als Kies Exact. Nog geen tien studenten, terwijl de capaciteit van de opleiding toch wel rond de honderd zal liggen.' Over maatregelen ter bevordering van de instroom van studenten tot de lerarenopleiding wil Van der Sluis overigens niet uitspreken. 'Ik constateer alleen dat wiskundigen de andere beroepsmogelijkheden kennelijk leuker of beter betalend vinden.'

De studies wiskunde en informatica zijn pittig tot zwaar, meent de commissie, en zij vereisen een goede aanleg. De vaak gebruikte vuistregel van minstens 7,5 als gemiddeld cijfer voor de exacte vakken op het vwo-eindexamen om een redelijke kans op succes te hebben, kan worden onderbouwd. 'Dat is een zeer scherpe grens,' aldus Van der Sluis. 'Uit cijfermateriaal van de universiteiten blijkt dat de kans op succes dramatisch afneemt op het traject van gemiddeld 8 naar gemiddeld 7. Ik kan dat niet precies aangeven, maar men moet zich voorstellen dat van degenen met een 8 pakweg tachtig procent de propedeuse haalt, tegenover ongeveer twintig procent van degenen met een 7.'

Jos Dohmen/HOP

Informatie- en opinieblad van de
Rijksuniversiteit Limburg.
Redactie-adres: Postbus 616,
6200 MD Maastricht. Tel. 043-887174

Tiende jaargang, nummer 29, 5 april 1990

Inhoud

Pagina 3

Zwakzinnigenzorg

Limburg is van oudsher een provincie met veel instellingen voor zwakzinnigen. Dat is tot nu toe niet te merken geweest aan het onderzoek en onderwijs van de universiteit. Om daar verandering in te brengen moest er een royale gift aan te pas komen van de vertrekkende commissaris der Koningin. Die had op zijn beurt het geld gekregen van zijn beminde Limburgers, omdat hij zijn werk 12,5 jaar eeft gedaan.

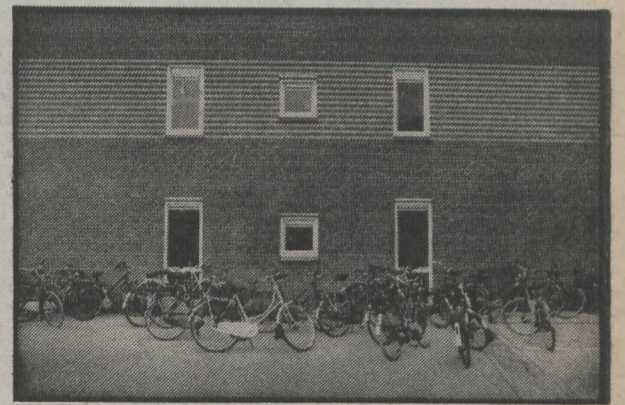
Pagina 7

Spinnen

Sommige mensen beschouwen ze als lieve huisdiertjes, anderen lopen gillend weg zodra ze er een ontwaren. Spinnen dus! Bij de vakgroep Experimentele Psychopathologie loopt momenteel een cursus die mensen van hun fobie voor spinnen moet afhelpen. Onze proefpersoon wist zeker dat hij geen spin zou aanraken en kon dus na afloop nauwelijks geloven dat hij echt een spin op zijn hand had laten rondlopen.

Pagina 16

Woongewoonte

In opdracht van de Wetenschapswinkel stelden Ton Hamelers en Ans Verstappen een onderzoek in naar de woongewoonten van de Maastrichtse studenten. De behoefte aan het wonen op kamers wordt sterk gereduceerd door het verlangen zo dicht mogelijk bij de mam en de pap te blijven zitten.

Observant rond Pasen

Volgende week en de week na Pasen verschijnt er geen *Observant*. Nummer 30 verschijnt dus pas over drie weken op 26 april. Daarna volgen nog vijf nummers tot aan de zomervakantie. Die verschijnen op 10 mei, 17 mei, 31 mei, 14 juni en 21 juni.

Commissaris Kremers draagt 'feestgave' over aan stichting

LEERSTOEL ZWAKZINNIGENZORG BEGINT MET RUIM DRIE TON

De scheidende commissaris der koningin dr. J. Kremers heeft dinsdag symbolisch een cheque overhandigd van 317.000 gulden aan de Stichting Wetenschappelijk Instituut en Historisch Centrum (SWIHC). Deze gaat met het geld een leerstoel en wetenschappelijk onderzoek op het terrein van de zwakzinnigheid financieren. Kremers had het bedrag gekregen van Limburgse particulieren en bedrijven ter gelegenheid van zijn 12,5-jarig ambtsjubileum. Het was Kremers' wens dat het geld via het SWIHC ten goede zou komen aan de verbetering van de zwakzinnigheid. De leerstoel, die wordt ondergebracht bij de vakgroep geestelijke gezondheidkunde, zal naar hem vernoemd worden.

Volgens de voorzitter van de SWIHC, de Nijmeegse hoogleraar gezondheidsrecht prof. mr. J. Hubben, laat de positie van de zwakzinnigen in de gezondheidszorg zien hoe ongelijk de middelen over de diverse sectoren zijn verdeeld. De wachtlijsten met duizenden gevallen, die dringend behoefte hebben aan opvang, krijgen nauwelijks aandacht, terwijl politici te hoop lopen als pleitbezorgers van hartpatiënten, als die niet onmiddellijk geholpen kunnen worden. „Zonder de hartpatiënten tekort te willen doen, roepen de dramatische wachtlijsten in de zwakzinnigheid de klemmende vraag op hoe het gesteld is met het grondwettelijk gewaarborgde recht op gezondheidszorg dat toch ook voor geestelijk gehandicapten geldt. Gegeven de beperktheid van financiële middelen dient de vraag onder ogen te worden gezien of de verdeling van de financiële middelen tussen de verschillende sectoren van de gezondheidszorg niet dringend moet veranderen ten gunste van met name de geestelijk gehandicapten.” Dat de geestelijk gehandicapten minder prioriteit krijgen heeft volgens Hubben kennelijk te maken met het feit dat zij en hun ouders anders dan de hartpatiënten weinig politiek gewicht in de schaal kunnen leggen.

Ook wetenschappelijk gezien zijn zwakzinnigheid en zwakzinnigheid een achtergebleven gebied, merkte Hubben op. „Voorzover die aandacht aanwezig is, is zij versnipperd over verschillende faculteiten en subfaculteiten.” Er worden geen academici opgeleid met specifieke kennis op dat gebied, zodat alle kennis in de praktijk verworven moet worden en het wetenschappelijk onder-

De voorzitter van de Stichting Wetenschappelijk Instituut en Historisch Centrum, prof. J. Hubben (links) neemt de cheque ter waarde van 317.000 gulden in ontvangst

zoek afhangt van de bereidwilligheid van enkelingen. Dat er de laatste tijd toch enige vooruitgang is geboekt in het onderzoek naar de oorzaken en de handelbaarheid van geestelijke handicaps, bleek uit de voordracht die de hoogleraar medische psychologie prof. dr. J. Bremer tijdens dezelfde bijeenkomst hield.

Met de gift van Kremers gaat de stichting dus allereerst een bijzonder hoogleraar aantrekken. Daarvoor heeft men volgens Hubben al een kandidaat op het oog. Omdat de kosten van de leerstoel betrekkelijk gering zijn, blijft het grootste gedeelte van het geld over om onder-

zoeksprojecten te kunnen bekostigen. Op dit moment lopen er twee projecten die door de SWIHC gefinancierd worden: een vergelijkende studie naar de rol van het fragiele x-syndroom bij pasgeborenen en bij ouderen en een historisch onderzoek van de zwakzinnigheid in Limburg. Dat aan die zorg in Limburg veel gedaan werd door religieuze ordes, is voor Kremers mede aanleiding geweest om zijn feestgave te bestemmen voor de leerstoel.

Jacques Herraets

Kluisen moeten diefstal tegengaan

De hal van de Universiteitsbibliotheek (UB) in Bonnefanten is sinds 19 maart uitgerust met 330 kluisjes waarin bezoekers van het studiecomplex hun jas en tas kunnen opbergen. Vanaf diezelfde datum is het niet-medewerkers van de Universiteitsbibliotheek verboden meer dan het voor de studie hoogst noodzakelijke mee naar binnen te nemen. De maatregel is genomen om diefstal van boeken tegen te gaan.

Evenals de studielandschappen ondervindt de UB in Bonnefanten hinder van diefstal en beschadiging van boeken. Al langere tijd werd daarom gezocht naar een manier om het ontvreemden van boeken vanuit de UB in te dammen. UB-directiemedewerker Nico Cobben daarover: „We hebben besloten dat er geen jassen en tassen meer naar binnen mogen worden genomen. Die kunnen de bezoekers opbergen in de kluisen bij de in-

gang. We hopen dat mensen zo minder snel in de verleiding komen om boeken illegaal mee te nemen.” Over het effect van de nu één week oude maatregel is nog niets bekend. Ook in Groningen, waar enige tijd geleden 1.200 kluisen zijn geïnstalleerd, heeft men nog geen zicht op de resultaten van de kluisjes. Geruchten over het openbreken van kluisen door overlaten worden door de medewerkers van Bonnefanten tegengesproken. Hoofd-Uitleen Wil Boonen: „We kunnen niet bewijzen dat er inderdaad een kluis is opengebroken. Wel hebben we enkele dagen geleden het slot van een kluisje losgeschroefd teruggevonden in een andere kluis. Maar dat is waarschijnlijk het werk van een stel kwajongens geweest.” Verder zijn uit een tweetal kluisjes de muntstukken van vijf gulden, die als borg voor het gebruik van de kluisen dienen, ontvreemd. Boo-

nen: „Tsjja, wanneer gebruikers van de kluisen hun eigen code niet wegdraaien of juist een heel simpele code gebruiken, dan is het heel eenvoudig om die vijf gulden uit het kluisje te nemen. Gebruikers moeten het hen dus niet te makkelijk maken.”

De reacties van bezoekers van Bonnefanten lopen sterk uiteen. Het merendeel van de mensen zegt 'begrip' te hebben voor de maatregel, maar een aantal bezoekers is duidelijk minder ingenomen met de komst van de kluisen. Dat blijkt ook uit het 'logboek' van de balie bij de ingang van de UB, waarin de reacties op de nieuwe situatie zijn bijgehouden: „Moet ik soms de volgende keer in mijn zwembroek komen?” Of: „Wij zijn hier toch niet in de DDR” via „Hè, wat een vervelende zaak is dit toch” naar „Met deze toestand zult u mij niet meer zien”.

Jean Dohme n

Dromen zijn bedrog...

Bijna elke vrijdagmiddag vindt er in de aula van het hoofgebouw een vragenspel plaats met als motto „Wie stelt de slimste vraag?”. De deelnemers aan dit vragenspel zijn stevast gekleed in gewaden die de tovenaars van Flop niet zouden misstaan, waarbij de puntmuts vervangen is door een pinopetje van nivo. Ik raad een ieder aan om eens naar deze show te gaan kijken, want de uitspraak 'je moet het eens gezien hebben om er over mee te praten' is hier wel zeer op zijn plaats.

Ik beschik over een levendig voorstellingsvermogen, maar voor mij is het nog steeds een raadsel dat promovendi zich vrijwillig beschikbaar stellen om mee te doen aan dit ceremonieel vertoon. Of zou het allemaal niet zo vrijwillig zijn? Hoe komt het toch dat ik mensen die ik nog nooit op het dragen van een kostuum heb kunnen betrappen plotseling met een jacquet aan zie staan, geflankeerd door 'paranimfen' (deze laatste zijn volgens het promotie reglement niet verplicht, maar het moet wel!) Ik lach me iedere keer weer te barsten als ik de vertoning zie. Lachen hoor je daar echter niet doen, dat voel je nadrukkelijk. Mijn vrouw raad ik al maanden aan om eens de sfeer op zo'n vrijdagmiddag te proeven, want ik vrees dat ze in de slappe lach valt als ze mij daar in die poppenkraam ziet staan. Ze weigert echter dit voorproefje te nemen. Veel van mijn soort- (of lot)genoten die ik lastig val over dit promotie (voor wie?) vertoon zijn al geïnfecteerd door het promotiesyndroom. „.....Traditie, traditie joh, het hoort er nu eenmaal bij.....” is meestal het antwoord op mijn vraag 'Waarom?', gevolgd door een lange stilte. Kan het dan niet anders?

'Je kunt toch ook kiezen om niet te promoveren,' krijg ik te horen. Inderdaad dat kan. Maar dát is natuurlijk wel even de zaken op zijn kop zetten: daaruit blijkt dat de ceremonie voor velen toch het allerbelangrijkste is.

Inhoudelijk is promoveren echter wél interessant. Het geeft een stuk erkenning voor iets waar je als onderzoeker zeer lang mee bezig bent geweest. Maar het inhoudelijke zit toch niet in dat ene uurtje, waarin hoogleraren wat kunnen pronken met al of niet populaire vragen of waarin ze lekker nog een stekelige vraag kunnen stellen aan de promovendus, die ze nooit gemogen hebben?

Kan het niet beter? Het hele sfeertje ademt wel zo'n gedwongen leuterig gezeur uit: 'Mijnheer/mevrouw de promovendus' in plaats van 'Beste piet'. 'Hooggeleerde opponens'; je broek zakt toch af als je mensen, die elkaar bij wijze van spreken elke dag bij de koffie treffen elkaar zo hoort toespreken.

'Ja maar het gaat om de discussie en niet om de franje er omheen', krijg ik vaker toegefluiserd. Aardig bedoeld natuurlijk, maar in feite gaat het alleen maar om de inhoud van het boekwerkje. De hele promotie plechtigheid is een farce. Het boekwerkje is al goedgekeurd, maar er moet nog wel een toneelstuk van 'hoog nivo' worden opgevoerd. En dan te bedenken wat het hele grapje kost. De enige die in feite niet meer kan lachen is de gepromoveerde zelf. Al jaren probeert hij/zij thuis, tegen beter weten in, uit te leggen dat het toch heus niet zo erg is dat één zomervakantie en één wintervakantie om financiële redenen moeten vervallen. Dichtbij zijn toch ook leuke plekjes! Terwijl als er iets is, waar de familie van een gepromoveerde naar verlangt, het juist de vakantie is.

Nee, weg met die hele omgein. Het kan wel degelijk anders en beter! Omdat ik niet wil vervallen in dezelfde fout van de huidige wetenschappelijke machthebbers, nl. iemand dwingen tot het ondergaan van iets dat hij/zij eigenlijk niet wil en dat ook volstrekt onbelangrijk is, doe ik hierbij een voorstel met daarin vrijheid voor een ieder.

Laat de huidige plechtigheid en de hele rambam er omheen rustig in zijn waarde voor de promovendi die het graag nog zo willen ondergaan, maar maak tenminste een keuzemoment mogelijk: 'Ja, ik wil traditie' of 'Nee, ik wil geen traditie', analoog aan 'Ik zweer' of 'Ik beloof'. Voor de niet traditie getrouwen onder ons stel ik de nieuwe regeling voor. Echte erkenning krijgt een wetenschapper namelijk pas als hij delen van zijn werk gepubliceerd krijgt in wetenschappelijke bladen van redelijk tot hoog nivo. In feite bestaat bij de meeste wetenschappers al de tendens om hun proefschrift op te bouwen rond artikelen. Welnu, beter dan een uur lang iedereen van de afdeling van de betreffende onderzoeker vrij te geven, beter dan het verplichten van familieleden om een uur aanwezig te zijn bij dat wat in feite niets met familie te maken heeft, beter dan het dure aanwezig zijn van al die hoogleraren en beter dan het op kosten jagen van promovendi, is het om een lijst op te stellen van tijdschriften naar rankorde (een soort impact lijst) van belangheid in de onderwerpsfeer van een promovendus. Vervolgens wordt analoog aan de schaakwereld een grootmeester (of promotie) resultaat vastgesteld: zoveel keer in dat tijdschrift publiceren is gelijk aan zoveel keer in dat tijdschrift (of combinaties) en dat staat gelijk met het verkrijgen van de promotietitel, die dan op een willekeurig tijdstip kan worden opgehaald bij rector (of een faxje misschien?). Op deze wijze kunnen tal van vergaderuren van promotie commissies overbodig worden, kan wat mij betreft het hele boekje vervallen, want dat staat bij 90% van de mensen toch alleen maar stof te verzamelen. Elke promovendus heeft dan de vrijheid om ja dan nee mee te doen aan het instant houden van een ceremonieel circus.

Ik droom van de dag dat het me na het kopen van nieuwe scheermesjes bij de HEMA plots te binnen schiet, dat ik best nog even bij de rector langs kan fietsen om mijn bul op te halen, die daar al drie weken ligt. En dan 's avonds (surprise, surprise!) voor iedereen thuis pannekoeken bakken. Wordt het toch nog gezellig! Wie maakt mijn droom werkelijkheid?

Jan-Joost Rethans

KORT NIEUWS

'Onderwijs en onderzoek niet uit elkaar halen'

Financiële en politieke voorwaarden dwingen universiteiten hun markt te definiëren en te verdedigen. De discussie over geld en geloof laait de laatste tijd hoog op. Doen de universiteiten omwille van de groei teveel concessies aan hun doelstelling van cultuurbescherming? Komt het fundamentele onderzoek in gedrang door de steeds zwaardere onderwijslast van de vakgroepen? Is Ritzen's voorstel voor onderzoeksscholen een goede manier om de tweede fase-opleiding te structureren of is het een uitholling van de doctorandus c.q. ingenieurstitel? Tijdens het lustrumcongres van het Eindhovense Academisch Genootschap zaterdag 31 maart stoeien een fors aantal hoogleraren met deze materie. 'De universiteit is geen supermarkt waar het bedrijfsleven met korting kan kopen wat het nodig heeft', stelt theoloog prof.dr. Lammert Leertouwer van de Rijksuniversiteit Leiden.

Universiteiten zijn van oorsprong louter onderwijsinstituten. De traditie van verwevenheid van onderzoek en onderwijs is pas een dikke eeuw oud. Het toenemende aantal studenten brengt dit systeem in de problemen, zodat zowel de kwaliteit van het onderwijs als van het onderzoek in gedrang komen. Het Amerikaanse systeem biedt volgens de Tilburgse rector prof.dr. Rudy de Moor de mogelijkheid om kwaliteit en kwantiteit te verenigen. 'Alles draait om het woord kwaliteit. Als na 1992 de mobiliteit van docenten en studenten langzaam op gang komt, moet Nederland een positief migratiesaldo zien te krijgen. We moeten in staat zijn relatief veel topgeleerden naar ons land te halen. Dat verhoogt het niveau van ons onderzoek en trekt studenten aan. Dat toptalent moet wel een onderwijs taak hebben, maar geen al te zware.' De nadruk ligt volgens De Moor op samenwerking tussen de instellingen voor hoger onderwijs, want 'de huidige utilitaire gedachte is bekrompen. Naast die markt hebben we ook de missie. En die gaat verder.' De discontinuïteit in het overheidsbeleid ervaart hij als fnuikend. Alle maatregelen kunnen worden ontkracht door de macht om dingen binnen de universiteit tegen te houden, tegen te werken. Het cynisme is

groot, dankzij de demoraliserende bezuinigingsoperaties en de toenemende onderwijslast. Dat biedt weinig perspectief. De Moor pleit daarom voor een uniforme cursusduur van vier jaar voor alle eerste fase-opleidingen. Stelt het uitvoeren van het aanvangsberoep hogere eisen aan de vak kennis, dan dient een tweede fase daarin te voorzien. De eerste fase is onvoldoende voor een opleiding tot wetenschappelijk onderzoeker. 'Je zou een postdoctorale beroepsopleiding willen voor die vakken waar het aantoonbaar is dat vier jaar niet voldoende zijn om op te leiden tot het aanvangsberoep.'

'Het ministerie is geobsedeerd door topkwaliteit. Maar er is een breed draagvlak van goede kwaliteit nodig om topkwaliteit te kunnen voeden. Daarom is er een goed stelsel van tweede fase opleidingen nodig. Het departementale beleid mag er niet op gericht zijn dat er slechts een klein aantal onderzoeksscholen komen. Want ont koppeling van onderwijs en onderzoek is desastreus', meent De Moor. Hij ziet een oplossing in het concentreren van kwaliteit door samenwerking van de onderzoeks- en onderwijsinstituten op regionaal niveau, maar ook door bundeling van gelijk gerichte universiteiten zoals de drie TU's. 'Streven naar een federatieve structuur. De absolute autonomie van een instelling opgeven', klinken zijn goede voornemens.

'Als onderwijs en onderzoek worden gescheiden is er geen verschil meer tussen HBO en WO. De universitaire curricula dienen op het verkrijgen van inzicht, ook in de samenhang der wetenschappen te worden afgestemd. Algemeen vormend onderwijs is het fundament voor de beoefening van de wetenschap. Dit gedachtegoed is niet bezwiken onder de democratisering van de jaren zestig en de regeldrift van Zoetermeer. Wanneer het geloof in deze principes levend is, kan de universiteit zich handhaven', stelt Leertouwer vol vuur. 'De universiteit moet voortdurend terug naar de bronnen van haar bestaan om te overleven. Traditie is geen bezit, maar een opdracht, een onderdeel van de missie.' De universiteiten blijven kampen met de discussie markt of missie, economie of cultuur, onderzoek of onderwijs, regionaal of internationaal, massaliteit of elite. Het behoud van toptalent is inzet om een goede tweede fase opleiding te creëren. Iets wat tot nu toe niet overtuigend gebeurd is. Ook de instroom op de universiteiten dient geselecteerd te worden, zeker na de eerste fase. Die selectie geldt trouwens ook voor de docenten. De congresgangers (waaronder naast de vele hooggeleerden ook RAWB-voorzitter dr. Piet Kramer en NPB-directeur Rauwenhoff) wensden duidelijkheid over de rol van de onderzoeksscholen van Ritzen in de tweede fase opleiding. In de onderzoeksscholen zou de verwevenheid van onderwijs en onderzoek gehandhaafd kunnen blijven. De onderzoeksscholen krijgen als missie de bevordering van de wetenschap. De keuze van hoeveel scholen met welke opdracht in welke plaats zal het beleid van de overheid weerkaatsen. Dat beleid is er op gericht bepaalde vakgebieden in een speerpuntbeleid te vatten. Vanwege de bevordering van de economie. De markt dus.

Lizet Kruyf/HOP

Anton Helmut Jansen, sinds 1988 student aan de Faculteit der Economische Wetenschappen is op 29 maart aan de gevolgen van een verkeersongeluk overleden. Hij was 20 jaar oud.

De crematie heeft plaats gehad op donderdag 5 april.

pro civibus
verzekert academici

ligt uw
auto in
een deuk?

met een goede
auto-polis blijft u
ook lachen.

Amsterdam 020-57 08 208
Stadhouderskade 140
Groningen 050-18 41 14
Spilsluizen NZ 11

Autorijschool Dorssers

doet het met garantie

Jawel, indien u de eerste keer niet slaagt voor het rijexamen, betaalt u de tweede keer niets. Door het houden van proefexamens wordt u optimaal voorbereid op uw examen.

U betaalt slechts fl.35,- per rijles in VW Golf. Tevens het adres voor uw privé-theorieopleiding. Bel voor informatie 043- 616153.

ACADEMISCHE
BOEKHANDEL
MAASTRICHT

Voor al uw
studieboeken

Bouillonstraat 12
6211 LH Maastricht
tel. 043-887015
fax. 043-257312

Centre for Devised Natural Health

Lezing:
Pijn en
Pijntherapie
Donderdag 26 April 19.30 uur
Hoofdgebouw;
filmzaal

Dopplerdomcin 2B 6229 GN MAASTRICHT
Tel 043-619022

ECONOMIE
GENEESKUNDE
GEZONDHEIDS-
WETENSCHAPPEN
RECHTEN...

DE BOEKEN
BIJ BERGMANS

BOEKHANDEL
Bergmans

NIEUWSTRAAT 9, 6211 CR MAASTRICHT, TEL.: 210825

à point

De Amsterdamse gemeenteraad is accoord met het ontslag van de rector (v) van het Barlaeusgymnasium. Letterlijk zo was de vacature indertijd geadverteerd. Niet rector (m/v), en ook niet rectorix, wagt gegeven de (volgens Janet Radcliffe-Richardson's *The Skeptical Feminist* Rawls-onrechtvaardige) positieve sexediscriminatie door wethouder (v) (en niet -houdster!) Wildenkamp taalkundig voor de hand gelegd zou hebben. Maar nee, haar soort geconditioneerd niet-reflecterende feministes stelt zich bij zo'n speciaal vrouwelijke woordvorm als rectorix automatisch iets minderwaardigs voor. Dat discriminerende woord dient dus vermeden te worden. Dergelijk schichtig taalgedrag stoelt op het idee dat, aangezien je met taal kunt discrimineren, je door taalzuivering de discriminatie de wereld uit kunt helpen. Dat verklaart ook de semensenrage. Vroeger had je Joden, Turken en Hongaren, nu zijn dat Joodse mensen, Turkse mensen, en (echt al gehoord!) Hongaarse mensen. Is vrouwelijke mensen hier een logisch vervolg op? Nee, dat is niet nodig, want het mens hadden we al. Beise mensen (m/v), doe aan die dwaasheid toch niet mee.

Nu kan ik mij een zekere taalovergevoeligheid bij daadwerkelijk gediscrimineerde vrouwen wel voorstellen. Maar mannen die gecasteerde taal uit hun tekstverwerker wringen, dat moeten pantoffelhelden zijn, iele ventjes achter wie een struise Kenau met een honkbalknuppel staat. Er zijn trouwens woorden waarvan de vrouwelijke vorm een andere betekenis heeft dan de mannelijke. Zo is een directiesecretaris iets anders dan een dito secretaresse. Voor de schrijftaal vind ik secretaresse (m/v) naast secretaris (m/v) aanvaardbaar. Maar voor de spreektaal zouden we iets anders moeten vinden. Wat? Secretariatspersoon is mij te onpersoonlijk en te gekunsteld, maar misschien moet mijn taalintuïtie verder ontwikkeld worden. Tenslotte was ik snel gewend aan de gewoonte van Eva, columnist van dit blad, om consequent vrouwelijke voornaamwoorden te gebruiken overal waar het normale taalgebruik een mannelijk woord verwacht. Maar zij houdt teveel van taal om zich aan Wildenkampse uitwassen te bezondigen en bewijst zo dat je enerzijds een mens met haar op de tanden kunt zijn zonder anderzijds aan taaloverspanning te lijden. Als je iets tegen discriminatie wilt doen, moet je de wereld veranderen, en niet de manier waarop wij over haar spreken. Ik verbeter de wereld en begin bij mijzelf met een hijloze poging voor een recept met louter vrouwelijke ingrediënten: stoofpot Wildenkamp. Snijd een aubergine, een courgette en minstens drie tomaten in plakken. Leg die in een vlakke, vuurvaste schaal en strooi er drie gesnipperde sjalotten over. Plaats daarop een in stukken verdeelde maïskip, strooi er wat verse kruiden over, en zet alles een uur in een voorverwarde oven van 200 graden, een half uur zonder en een half uur met deksel. Wie zich aan de scheiding der geslachten niet zoveel gelegen laat liggen, kan aan het eind wat zout en versgemalen peper toevoegen.

© August Magirus

Rol van gedragswetenschappen in reorganisatieplan teruggedrongen ten gunste van technologie en celbiologie

DRUK OP RELATIE TUSSEN GENEESKUNDE EN GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN

De medische faculteit zal zich meer dan tot nu toe moeten gaan toelagen op ontwikkelingen in de medische technologie en de celbiologie. Parallel daaraan zal de rol van de gedragswetenschappelijke disciplines in de vaststelling van het onderwijsprogramma maar ook in het onderzoek enigszins teruggedrongen moeten worden. Dat zijn enkele voorstellen die de reorganisatiecommissie van de faculteit geneeskunde na ruim vier maanden van beraadslagingen heeft geformuleerd.

Faculteitsvoorzitter Sturmans heeft gelijk gekregen met zijn bewering dat de nieuwe reorganisatiecommissie nauwelijks tot andere resultaten kon komen dan de vorige. (foto Franco Gori)

Vandaag, 5 april, vergadert de faculteitsraad over het rapport. Veel tegenstand uit die hoek wordt niet verwacht, vooral niet omdat een aantal spraakmakende raadsleden tevens commissielid was. Datzelfde geldt voor het faculteitsbestuur, dat in de persoon van de decaan, prof. Sturmans, en enkele leden eveneens zwaar vertegenwoordigd was in de commissie. Binnen de faculteit zelf is warme steun echter niet vanzelfsprekend, zeker niet bij vakgroepen die door bezuiniging getroffen worden. Ook de relatie met de faculteit der gezondheidswetenschappen wordt door de commissievoorzitter flink onder druk gezet.

Het nieuwe reorganisatierapport komt in de plaats van een nota die in oktober 1989 door het faculteitsbestuur aan de raad was voorgelegd, maar daar toen meteen als onvoldoende gemotiveerd ter zijde werd geschoven. In de huidige nota is om die reden meer plek ingeruimd voor een uitvoerige argumentatie, zonder dat dat overigens heeft geleid tot dramatische verschillen in de uitkomsten. In die zin blijkt decaan en commissievoorzitter Sturmans afgelopen oktober gelijk te hebben gehad; hij verklaarde ook toen al dat de nieuwe commissie op het punt van de formatietoewijzing naar zijn smaak nauwelijks tot andere resultaten zou kunnen komen.

Dat vooral omdat de aanleiding voor een reorganisatie in grote financiële tekorten lag: bij ongewijzigd beleid zou er in 1990 een gat van 3,5 miljoen gulden op de begroting prijken. Daar moest dus hoe dan ook een oplossing voor worden gevonden.

De reorganisatiecommissie heeft niet getracht om dat doel te bereiken door het volledige onderwijs- en onderzoekstramien van de faculteit overhoop te gooien. Zij is uitgegaan van onlangs vastgestelde nota's, de 'Rode Draad' in het onderwijs, en de structuurnota van de interfacultaire wetenschapscommissie op het terrein van het onderzoek. Met een aantal uitgangspunten als leidraad heeft de commissie vervolgens de formatie per taak (onderwijs, onderzoek, patiëntenzorg) berekend. Belangrijkste uitgangspunt was net als in de vorige nota het concept van een flexibele 'kernfaculteit'. Concreet betekent dit dat de medische faculteit (MF) niet meer moet pogen om zelf allerlei disciplines op leerstoel/vakgroepniveau in huis te hebben, maar dat er keuzes gemaakt moeten worden. Daartoe bestaat ook gereede aanleiding, betoogt de commissie, want in de loop der jaren heeft deze universiteit nieuwe faculteiten binnen de muren gehaald. Voorzover geneeskunde behoefte heeft aan die vakgebieden kan de

expertise dus ingehuurd worden. Van de hoogleraren in de faculteit zou zeventig procent tot de vaste kern moeten worden gerekend, de resterende dertig procent geldt dan als 'profilering'. Verhoging van flexibiliteit valt ook te bereiken door het aantal tijdelijke aanstellingen te vergroten, gelooft de commissie. Vaste aanstellingen geven weliswaar rechtszekerheid aan het personeel, maar leiden tevens tot verstarring. "Er is vrijwel geen mogelijkheid om bij negatieve beoordeling van een onderzoeksprogramma dit te schrappen en de vrijkomende formatie in te zetten in kwalitatief goede of veelbelovende programma's", klaagt de commissie. Over de gewenste verhouding tussen vast en tijdelijk personeel laat zij zich niet uit.

Heet hangijzer in het debat over de kernfaculteit is (en was ook binnen de commissie) de relatie tussen de beta- en de gammadisciplines, de 'harde' medische vakken en de meer sociaal-wetenschappelijke benadering. Bezuinigingsdrift en gedachten over een kernfaculteit leiden bij vertegenwoordigers van de eerste groep al snel tot de gedachte dat besparing gevonden kan worden in het schrappen van de niet strikt medische vakgroepen. Het laat zich aanzien dat de voorstanders van het behoud van gammadisciplines binnen de faculteit, de tweede

groep dus, in de commissie aan die drang enig weerwerk hebben kunnen bieden. Weliswaar wordt een drietal vakgroepen op dit terrein min of meer buiten de deur gezet: gezondheidsethiek, -recht, en economie van de gezondheidszorg. Deze vakgroepen, die een dubbele vestigingsplaats kennen (geneeskunde en gezondheidswetenschappen), gaan nagenoeg in hun geheel over naar de faculteit der gezondheidswetenschappen: de medische faculteit reduceert haar formatietoewijzing aan deze disciplines praktisch tot nul. Daar staat echter tegenover dat groepen op het terrein van de medische sociologie en -psychologie mogen blijven, maar wel (deels) moeten samengaan met andere groepen, waarbij de nieuwe clustering door het elimineren van overlappings tevens een bezuiniging op moet leveren, vindt de commissie.

Toch zijn het voorlopig niet dit soort voorstellen die de relatie van geneeskunde met gezondheidswetenschappen (GW) onder druk zetten. Het rapport vermeldt dat er op deze terreinen overeenstemming is bereikt tussen beide faculteiten. Dat geldt echter niet voor de toekomstvisie die in de nota is neergelegd voor de periode na 1994. Het principe om de rest van de universiteit en het academisch ziekenhuis als complementair ten opzichte van de medische faculteit te beschouwen heeft namelijk ingrijpende consequenties, zeker voor de verhouding met gezondheidswetenschappen. Voor de toekomst schetst de commissie twee scenario's die beide tot hetzelfde doel zouden moeten leiden: een vermindering van het aantal onderzoeksthema's waaraan binnen de medische faculteit wordt gewerkt. Dat is noodzakelijk, zegt de commissie, omdat alle (inter-)nationale ontwikkelingen wijzen in de richting van de vorming van 'onderzoeksscholen', 'zwaartepunten' waar toponderzoek verricht wordt.

In de huidige situatie dragen GW en geneeskunde gezamenlijk formatie bij in het onderzoek. Het eerste scenario om de bijdrage van de MF meer gericht in te zetten behelst het schrappen van een aantal onderzoeksthema's. In de overblijvende zouden beide faculteiten dan nog steeds broederlijk samen optrekken. Het tweede scenario is nog ingrijpender. Dat gaat uit van de gedachte dat wellicht het totale aantal thema's behouden kan blijven, maar dat de inzet van GW en de MF veel strikter afgebakend is: elke faculteit haar eigen thema's. In deze redenering wordt de complementariteit nogal stringent gedefinieerd: geneeskunde zou zich moeten richten op het 'medisch-biologisch domein', gezondheidswetenschappen op het "systeem van de gezondheidszorg en de sociaal-wetenschappelijke aspecten van zorgverlening". Hoewel dat niet met zoveel woorden wordt uitgesproken leidt een dergelijke opzet op termijn tot een wederzijdse overheveling van betagroepen naar de medische-, en van gammagroepen naar de gezondheidswetenschappelijke faculteit. Daarmee zou GW een aantal vakgroepen verliezen die juist met de veel gunstiger beta-norm gefinancierd worden. Van die situatie profiteert door een intern herverdelingssysteem de hele faculteit, ook de groepen die met de lagere gamma-norm worden bekostigd. Gezien de draagwijdte van een dergelijke herschikking stelt de reorganisatiecommissie voor om de discussie hierover binnen de universiteit zo snel mogelijk te starten.

Om het streven naar zwaartepunt- en topinstituuetsvorming niet te frustreren stelt de commissie een hardere aanpak van onvoldoende presterende onder-

zoeksgroepen voor. In de toekomst mag het niet meer zo zijn dat alleen het voorwaardelijk gefinancierd onderzoek van hoge kwaliteit is; ook niet extern beoordeeld onderzoek moet voortaan aan de maat zijn. Programma's waarin dat niet het geval is dienen te worden geschrapt.

Waar in de voorstellen van de commissie de echte bezuinigingen zitten is niet zo eenvoudig te achterhalen. De toekomstige situatie is immers niet naast de huidige gezet: volgens decaan Sturmans is dat gebeurd om de discussie over de toekomst van de faculteit er niet mee te belasten, volgens de secretaris van de commissie Van Wersch omdat de huidige situatie vanwege de ingewikkelde personele structuur niet in simpele lijsten te vatten zou zijn. Concreet zal de kwestie pas aan de orde komen als het uitvoeringsplan van deze reorganisatie wordt opgesteld.

De vakgroepen die in de vuurlinie liggen (of komen) weten volgens beide heren echter nu al donders goed hoeveel er ingekrompen moet gaan worden. Een zo'n groep is anatomie, waar in het verleden het belangrijkste onderzoeksproject door de faculteit is afgefloten. Ook in het nieuwe psychologisch/psychiatrische cluster zullen door de samenvoeging klappen vallen. Medische sociologie blijft evenmin ongeschonden. Deels is dat laatste het gevolg van een nieuwe toewijzingsnorm voor het ondersteunend- en beheerspersoneel, het OBP. Het onderscheid tussen de hoge beta- en de lagere gamma-norm is verlaten om plaats te maken voor een nieuwe tweedeling, die minder strikt aan de beta-gamma-indeling is gebonden. Voortaan zal bijvoorbeeld extramuraal geneeskundig onderzoek in het hoge-, gewoon sociaal-wetenschappelijk onderzoek in het lagere tarief vallen. Dat laatste is lager dan de bestaande gamma-norm aangeeft.

Bezuiniging zonder het onderzoekspotentieel teveel aan te tasten wordt gehaald uit de omzetting van AIO-plaatsen in 'post-doc'-plaatsen. In het vorige rapport ging het nog om de omzetting van UD-formatie in post-doc's, maar dat is als onrealistisch terzijde geschoven. Nu de RL minder AIO's hoeft aan te stellen kan ook de MF terug van 78 naar 50 plaatsen, waarmee dus ruimte wordt gecreëerd ten behoeve van de relatief goedkope post-doc's.

Ofschoon niet als zodanig door de commissie voorgesteld is het denkbaar dat de nieuwe benadering van de relatie met het academisch ziekenhuis, het AZM, ook wat extra financiële speelruimte geeft. Nu de Rijksbijdrage voor het AZM via de universiteit c.q. de faculteit gaat lopen wil de MF in ieder geval meer duidelijkheid van het ziekenhuis over de inzet van die gelden in het patiëntgebonden onderzoek. Die moet "zichtbaar" gemaakt worden, vindt de commissie, en als dat eenmaal gebeurd is zou er in ieder geval rationeler en in betere onderlinge afstemming met de onderzoeksgelden omgesprongen kunnen worden.

Wammes Bos

Door Bart Brouwers

Plagiaat

Hij was de belangrijkste kandidaat voor de hoogleraarpost bij Sociale en Culturele Antropologie aan de universiteit van Nijmegen, maar Dr. W. van Beek kan die baan inmiddels wel op zijn buik schrijven. In Nijmegen zijn ze er namelijk achtergekomen dat de huidige hoofddocent in Utrecht vijf jaar geleden plagiaat heeft gepleegd van het zuiverste water. Zijn bijdrage voor een cursus van de Open Universiteit blijkt voor een groot deel letterlijk overgenomen van een Aulapocket. Hele pagina's zijn overgenomen, waarbij zelfs de punten en komma's identiek zijn. En toch is er nergens in de cursus een bronvermelding te vinden. Van Beek heeft hier wel een verklaring voor: "Mijn naam moest erboven volgens de Open Universiteit. En de verwijzingen ontbreken omdat het een leerboek is en omdat de OU zo min mogelijk verwijzingen in het verhaal wilde." Geen beste binnenkomer voor de - tot vorige week - grootste kanshebber voor de Nijmeegse post. En ook bij de OU in Heerlen heeft men het 'verraad' ontdekt. "Het ligt niet voor de hand dat wij nog verder met Van Beek zullen samenwerken". (KUNieuws)

Primeur

Groningen had vorige week een dubbele primeur voor academisch Nederland. Twee vrouwen werden benoemd tot respectievelijk de eerste vrouwelijke hoogleraar in de bedrijfskunde en in de huisartsgeneeskunde. Deze laatste, dr. R. Meyboom-De Jong was weliswaar blij verrast met de benoeming, maar vindt het toch maar een rare zaak dat in heel Nederland pas 8 vrouwelijke hoogleraren binnen de medische wetenschap zijn.

"Ruim de helft van de medische studenten is inmiddels vrouw. Het duurt lang voordat dit op het hogere niveau doorwerkt". (UK)

Ellende

De dictaatverkoop aan de Technische Universiteit Twente loopt niet bepaald op rolletjes. Veel te krappe ruimtes, wachttijden die "wel kunnen oplopen tot een kwartier" (kom daar in Oost-Europa maar eens mee aan!) en als klap op de vuurpijl "viel er laatst zelfs nog een meisje flauw". Jim Pardoel, medewerker van het Bureau Studenten Administratie en belast met de verkoop van dictaten, weet waar hij over praat: dagelijkse kommer en kwel. Dictaten die verouderd zijn, of op, of nog niet voorradig en vooral altijd weer die vakgroepen die niet vertellen wanneer ze met een nieuwe editie komen, of als een dictaat elders aan de man gebracht wordt. Maar de leuke kanten van het werk houden Pardoel op de been. "We hebben goede contacten met de studenten. Als er een van ons jarig is, komen er veel studenten even langs".

Trouwens, Pardoel staat niet alleen in zijn ellende. In Tilburg zijn soortgelijke problemen. Lange rijen, een ingewikkelde administratie (zonder computerhulp) en talloze stapels verschillende gekleurde syllabi. En dan die studenten... "Als je eens wist hoe verschillend ze hun vak uitspreken of noemen", klaagt een medewerker. (UT-nieuws, Univers)

Talent

Om in de toekomst niet verstoken te blijven van kwalitatief hoogstaande medewerkers, moet de universiteit haar talent de ruimte geven. Dat staat in een

(((((GROTE))))))(((VAN DE))))(((MAN))
((DE))))((HONGER))))(((KLEINE))))))

MOMPELDE VINCENT, ZICH OMDRAAIEND IN ZIJN GRAF TERWIJL HIJ ZICH MET EEN FRANSE SLAG ACHTER HET VERKEERDE OOR KRABDE, "IK KRIJGER EEN KUNSTKOP VAN".

brief van de Adviescommissie Wetenschapsbeleid (ACWB) aan de universiteit van Utrecht. In de aanbeveling van de ACWB is onder meer de invoering van extra postdoctorale posities te vinden. Bovendien zouden de mogelijkheden voor het opnemen van een 'sabbatical leave' - bij voorkeur in het buitenland - verruimd moeten worden en moet het persoonlijk hooglerarschap voor perioden van vijf jaar worden ingesteld. "Alleen op die manier zal Utrecht op de lange termijn aantrekkelijk blijven voor schaars en moeilijk aan te trekken toptalent", aldus de ACWB. (U-blad)

Loting

Het is een waar gekkenhuis bij de Utrechtse rechtenfaculteit, sinds daar het veel bejubelde modulaire systeem zijn intrede deed. De interesse bij de studenten blijkt niet erg verdeeld te zijn, met als gevolg dat enorme groepen voor een en hetzelfde keuzeblok kiezen, wat weer betekent dat er geen kleine werkgroepjes gegeven kunnen worden, maar men weer moet terugvallen op de grote collegezalen. Die vervolgens weer te klein zijn en zodoende aan alle kanten uitpuilen (stoelen in de gangen, studenten die het college staand volgen), met alle gevaren van dien. Dat laatste gebeurt bij het vak fis-

caal ondernemingsrecht in elk geval niet. Daar had men ook te maken met een verschrikkelijke over-inschrijving, die zelfs de grootste collegezaal nog te krap maakte. Maar in plaats van extra stoelen te plaatsen, kregen de laatste inschrijvers een briefje thuis met het bericht dat ze "waren uitgeloot voor dit verplichte doctoraalvak". Dit pikten ze echter niet en de uitgeloten gingen daarom toch maar richting collegezaal. De chaos was groot en bij wijze van protest werd overwogen om de brandweer te bellen. "Maar als die ook maar één blik naar binnen had geworpen, was het meteen voorgoed gedaan met dit college", aldus een bezorgd U-raadslid. (U-blad)

Koppijn

Pas op, de vakantie komt eraan. En dat betekent voor veel mensen een confrontatie met een leven zoals ze dat normaal gesproken niet kennen: veel vrije tijd, veel contact met andere gezinsleden en openbaring van verborgen problemen. Het gevolg is spanning en in veel gevallen een barstende koppijn. Het meest ontvankelijk voor deze klachten zijn, aldus twee Finse onderzoekers, hardwerkende en nauwgezette mensen met een wat teruggetrokken en somber karakter die zich niet zorgeloos voelen op vakantie en zich daardoor niet kunnen ontspannen. Nog maar een paar maanden... (Psychologie)

1 april

Het Rotterdamse universiteitsblad Quod Novum heeft een aardig succesje geboekt met zijn jaarlijkse 1 aprilgrap. Het blad meldde dat nationaal voetbalcoach Thijs Libregts grote interesse had voor het directeurschap van "het prestigieuze Erasmus Sports Centre". Het anp nam direct na het verschijnen van het blad dit verheugende nieuws over, om het enkele uren later met het schaamrood op de telex te moeten herroepen. Trouwens, eveneens op de voorpagina van het Rotterdamse blad, wordt een nieuw instrument geïntroduceerd, dat zowel luchtvervuiling als stress op de werkplek kan meten. Dat laatste heeft veel met zweetdruppels te maken. Vandaar dat iemand in korte broek een lagere clo-factor (van 'clothing') krijgt dan een heer in driedelig grijs. Volgend jaar meer. (Quod Novum)

Cosa di Franco

Experimenteel psychologen verlossen mensen van fobische angst voor spinnen

"DIT SPINNETJE MAG NU ALLES MET ME DOEN"

Medewerkers van de vakgroep Experimentele Psychopathologie (EPP) zijn de afgelopen maand op spinnenjacht gegaan. Het resultaat past op een kastplank: een twintigtal glazen potjes met spinnen die -inclusief poten- in grootte uiteenlopen van een punaise tot de deksel van een jampotje. De insecten worden dagelijks gevoed met speciaal gekweekte fruitvliegjes, want het levende materiaal is nodig voor de korte en intensieve cursussen die de vakgroep organiseert om mensen van hun angst voor spinnen te verlossen. Een angst die beklemmende proporties kan aannemen: vermijden van kelders, schuurtjes of andere plekken waar spinnen zich thuisvoelen, niet durven te kamperen en -in extreme gevallen- nooit alleen durven te zijn. Een verslag van de cursus 'anti-spinnen-angst'.

Om de privacy van de cursisten te waarborgen, mogen we de sessies niet observeren. Daarom nemen we een eigen proefpersoon mee naar het Gedraglab in het Biomedisch Centrum. De veertienjarige Jores de Goeij vindt de aanwezigheid van fotograaf en verslaggever niet hinderlijk, maar verschilt dan ook in een belangrijk opzicht van de veertig andere cursisten. Hij is weinig verzot op spinnen en zal ze indien mogelijk ontlopen, maar hij kent niet de fobische angst die sommige mensen grijpt als ze zo'n beest zien. Zij komen naar de cursus met het concrete doel om die angst te leren hanteren. Jores wil wel demonstreren, maar is weinig gemotiveerd om zijn vrees kwijt te raken. Hij weet tamelijk zeker dat hij geen spin zal aanraken of over zijn hand zal laten lopen. Volgens projectleider Arntz deelt hij die stellige overtuiging overigens met het gros van de cursisten. Toch leren ze in twee à drie uur tijd -meestal tot hun eigen ontsteltenis- grenzen drastisch te verleggen. Ter 'bevestiging' krijgen de cursisten daarom een videoband mee naar huis.

Arntz: "Mensen kunnen achteraf vaak nauwelijks geloven dat ze écht een spin over hun hand hebben laten lopen. Sommige cursisten zeiden dat het een droom moest zijn geweest. Ze kunnen hun nieuwe gedrag niet zo snel verwerken en die opname stelt hen in staat het thuis nog eens na te kijken. Bovendien zijn ze meestal erg trots en vinden ze het leuk om hun prestatie aan de familie te laten zien."

Bloed zuigen

Aan het begin van een bijeenkomst verwoorden cursisten wat ze precies over spinnen denken. De begeleider poogt bovendien (onder andere met hulp van een vragenlijst) te achterhalen welke gedachten ze over zichzelf hebben. De vakgroep Experimentele Psychopathologie is namelijk niet alleen geïnteresseerd in de effecten van de korte, intensieve gedragstherapie, maar hoopt ook meer inzicht te krijgen in de achterliggende psychologische mechanismen. De ideeën over spinnen zijn goeddeels irrationeel. Jores is bang dat de spin in zijn t-shirt zal kruipen (dat is hem één keer echt overkomen) en de klauwen zal uitslaan, zijn bloed zal zuigen of hem zal bijten. Een schrikbeeld vormt de film Blue Lagoon, die eindigt met het beeld van insecten die uit de mond van een lijk kruipen. Zolang Jores de spin ziet valt het allemaal mee, maar zodra zo'n beest uit zijn zicht verdwijnt raakt hij in paniek en loopt vlug de kamer uit om zijn moeder te halen (vader en broer zijn óók bang voor spinnen). De kans een spin in bed aan te treffen bezorgt hem rillingen. De spin zou zich aan het voeteneind kunnen verstoppen en 's nachts ongemerkt in zijn haren of pyjama kunnen kruipen. Hij is niet alleen bang voor spinnen, maar ook voor wormen of andere kruipende insecten. Andere dieren boeze-

men hem daarentegen nauwelijks angst in: ratten bijvoorbeeld heeft hij een tijdlang als huisdier gehouden. Het ontzag dat Jores voor spinnen koestert, komt bij de echte cursisten uitvergroet terug. Zij zijn soms zelfs letterlijk bang dat ze van angst uit een raam springen. Toch vinden ze het probleem vaak niet serieus genoeg om naar een instelling als de RIAGG te stappen. De cursus biedt uitkomst: deelnemers uit heel het land hebben zich aangemeld, vaker vrouwen dan mannen. Uit de vakliteratuur is bekend dat dierenvrees bij vrouwen veelvuldiger voorkomt dan bij mannen, zegt Arntz. Hij sluit echter niet uit dat "mannen onder grotere sociale druk staan om stoer te doen en niet te laten merken dat ze zo'n beest liever ontwijken."

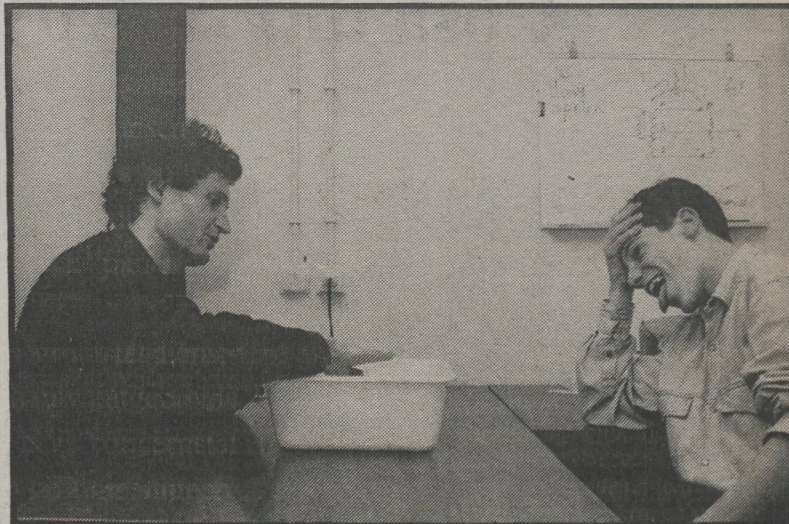
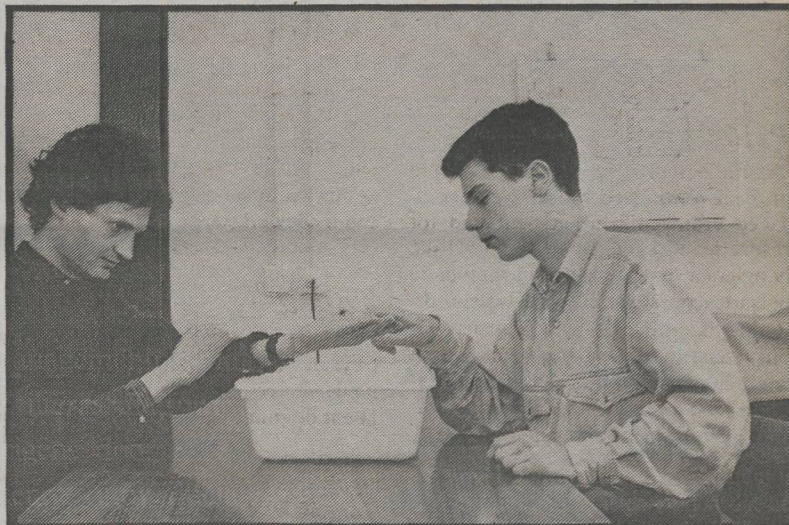
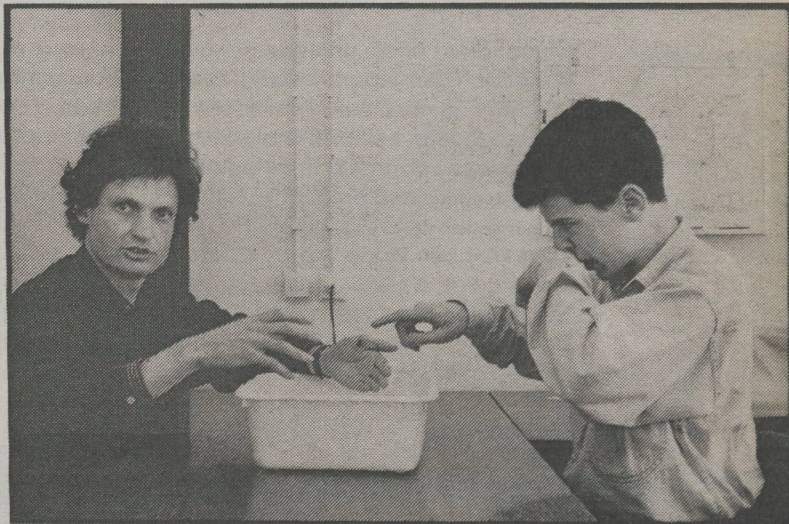
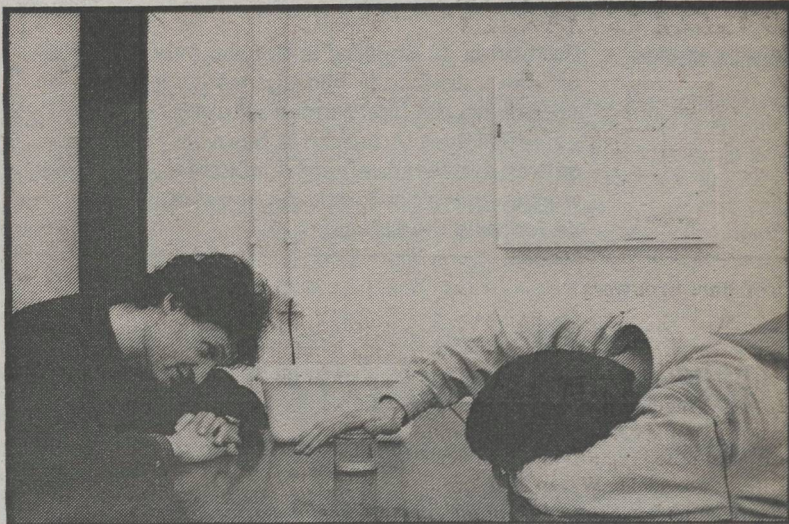
Stap voor stap

Van de cursisten wordt een zekere mate van "dapperheid" gevraagd. Met een onderzoeksassistent gaan ze naar een kamertje in het BMC. Ze mogen zelf kiezen met welke spin ze hun strijd tegen de angst aandurven. Sommige mensen grijzen vooral van lange poten, anderen van dikke lijven. Jores kiest voor een klein spinnetje met korte pootjes. Het contact met de spin wordt stapsgewijs gelegd. Eerst wordt er een tijdlang over de spin gepraat. Vervolgens gaat de deksel van het potje en sluit de cursist de opening met zijn hand af. Hij kan de pot eventueel omkeren, zodat de spin over zijn hand kruipt. Hem wordt ook gevraagd om de spin met pen of vinger zachtjes aan te tikken. Later wordt de spin in een afwasteil gezet en durven de meest onbevreesden het beest zelfs over hun handen te laten lopen. De cursisten bepalen hun eigen grenzen, maar moeten wel bereid zijn enige bangheid toe te laten. Jores toont daarvoor aanvankelijk weinig animo. Hij schuift zenuwachtig op zijn stoel en veegt voortdurend zijn handen af, zelfs nu hij de spin nog niet heeft aangeraakt. Arntz moet hem geruststellen door het beantwoorden van allerlei vragen: Zijn moeder heeft gezegd dat spinnen aangetrokken worden door de troep op zijn kamer en is dat inderdaad zo? Heeft een spin eigenlijk ogen? Hoe komt het dat een spin op z'n kop kan hangen? Zit er soms kleefstof aan zijn poten? Vragen als 'wat doet de spin als je hem aanraakt?' of 'wat voel je als de spin over je hand loopt?' worden door Arntz teruggekaast: "probeer het maar uit, ervaar het zelf". Het heeft effect, gaandeweg overwint Jores zijn angst. Aanvankelijk zoekt hij telkens nieuwe uitluchten: als de spin niet zo vlug, dik, groot, harig of lelijk was zou hij het wel aandurven. Maar onder deze omstandigheden kan hij beslist geen enkel risico nemen. Maar ondanks zijn vaste voornemen om geen spin aan te raken neemt hij toch telkens een volgende stap. Aantikken met de pen kost in het begin moeite, want stel dat het insect naar boven kruipt. Toch stopt Jores even

later al een vinger in de pot en geeft de spin -steeds iets minder venijnig- korte tikjes. Op een gegeven moment mag het beest zelfs op zijn vingertop zitten ("hij voelt zich wel thuis"). Bij de tweede -dikkere- spin gaat de gewenning nog vlotter. De twee spinnetjes mogen tenslotte "alles met me doen". Helemaal vanzelf verloopt het proces uiteraard niet. Arntz is een gedreven coach, laat een oefening zo vaak herhalen tot het geen moeite meer kost, moedigt Jores met veel overtuiging aan een volgende stapje te nemen en demonstreert zelf "dat er niets kan gebeuren". Hij laat de spin over zijn hand marcheren en vraagt Jores om het van hem over te nemen. Jores stroopt voor de zekerheid de mouw van zijn blouse op, maar durft het dan toch aan. Eerst aarzelend ("je moet hem wel met je hand tegenhouden als hij omhoog kruipt"), maar allengs met steeds meer flair. Als de spin stil blijft zitten, brengt hij hem zelfs met een tik weer in beweging.

Persoonlijkheid

Tijdens de sessie zal telkens opnieuw blijken dat Jores vooral moeite heeft met het in zijn ogen onvoorspelbare gedrag van de spin. Wanneer de spin een onverhoedse beweging maakt, heeft hij de neiging een stapje terug te doen. Hij trekt zijn hand abrupt weg of vraagt Arntz de spin onmiddellijk van hem over te nemen. Arntz probeert hem duidelijk te maken dat hij het gedrag van de spin kan beïnvloeden, dat de spin rustiger blijft naarmate hij zelf minder abrupte schrikbewegingen maakt. "Spinnen vinden het helemaal niet leuk om op mensen te zitten. Ze zijn bang voor lichaamswarmte en bang om door zoogdieren opgegeten te worden." Opvallend is de manier waarop Jores de spin een eigen persoonlijkheid geeft. De eerste spin heeft aanvankelijk "smerige, grijpende poten -net voelsprietjes- en een dun lang lijf". Hij heeft het bovendien "op mijn hand voorzien". Even later vindt Jores het beest "wel aardig, maar ik moet toch niks van hem hebben". Allengs moet hij erkennen dat het "nog wel een vies kriebelbeest is, maar wel "mooie kleurtjes en een leuk patroontje op zijn rug" heeft. Het ziet er ook "heel wat kleiner en onschuldiger uit dan in het begin." De tweede aanzienlijk dikkere spin ondergaat een vergelijkbare metamorfose. Het aanvankelijk "grote, vieze, harige beest" krijgt iets zieligs omdat het een poot mist en blijkt later bovendien "toch minder zwaar dan ik had gedacht". Hij vergelijkt het zelf met "een hond die je goed kent en die je vertrouwt." Volgens Arntz vertonen veel cursisten deze ontwikkeling. "Het begin er mee dat deze ene spin niet past in hun beeld van griezelige beesten. Door ze telkens een andere spin voor te zetten, leren ze die gevoelens te veralgemeniseren. Mensen leren hier een methode die hen thuis in staat stelt om hun spinnen-angst

De vier stadia van genezing van spinnenangst: eerst de hand op het potje met de spin, dan voorzichtig dichterbij komen, de spin over de hand laten lopen en het moment van de verlossing. Links Arntz, rechts proefpersoon Jores de Goeij. (foto's Franco Gori)

te hanteren, maar ze moeten wel blijven oefenen. Het liefst zouden we elke cursist een spin mee naar huis geven, maar het heeft al genoeg moeite gekost om voldoende spinnen voor de cursus te vinden."

Blijvend resultaat

De gemiddelde cursist werkt vier (steeds grotere en engere) spinnen af. Jores bindt de strijd aan met twee exemplaren, maar heeft dan al flinke vorderingen gemaakt. Bij de test die de cursisten na afloop ondergaan, scoort hij honderd procent omdat hij de spin over zijn hand durft te laten lopen. Niet alle cursisten bereiken

dit eindniveau. Iemand die spinnen nog steeds akelig vindt, maar bij hun aanblik niet meer door het lint gaat, heeft toch succes geboekt. Voor enkelen is het programma al geslaagd als ze het afgesloten potje met de spin voor hun neus durven te zetten. Belangrijk is de vraag of de effecten van de cursus blijvend zijn. Daarom zal er waarschijnlijk over enige jaren een vervolgonderzoek plaatsvinden. Cijfers uit Zweden -waar de cursus voor het eerst werd gegeven- zijn hoopgevend. Daar bleek negentig procent van de deelnemers na twee jaar nog steeds niet of minder bang voor spinnen.

Emely Nobis

De rubriek 'In Stelling' is bestemd voor iedereen die een opiniërende bijdrage kwijt wil over een onderwerp dat leeft binnen de universitaire gemeenschap. Artikelen kunnen op grond van gebrek aan leesbaarheid of actualiteitswaarde worden geweigerd; daarom is overleg vooraf met de redactie raadzaam.

Uitslag gemeenteraadsverkiezingen niet dramatiseren

De opkomst bij de onlangs gehouden gemeenteraadsverkiezingen heeft een historisch dieptepunt bereikt. Sinds de afschaffing van de opkomstplicht in 1970 zijn slechts één maal eerder minder kiezers komen opdagen dan de dik 61 procent die dat nu gedaan hebben. Bovendien heeft de PvdA nog zwaardere verliezen geleden dan al was voorspeld in de opiniepeilingen. Opeens roept iedereen ach en wee over de lage opkomst, omdat daardoor het democratisch draagvlak van de lokale politiek zou worden bedreigd. In de PvdA is paniek uitgebroken over het wegvalen van ongeveer een vijfde van de electorale steun, vooral in de grote steden en in het zuiden. Beide reacties zijn voorbarig te noemen en ook overtrokken. Enige relativering is op zijn plaats. Dat betekent niet dat er helemaal niets aan de hand is. De kiezers hebben enkele duidelijke uitspraken gedaan en het is aan de politiek om daarop adequaat te reageren.

Positieve apathie?

Uit de economische theorie van de politiek is bekend dat kiezers om twee redenen van het stemhokje weg kunnen blijven. In de eerste plaats kunnen zij dat doen omdat zij onvoldoende verschil tussen de kandidaten kunnen maken of omdat de standpunten van de kandidaten te veraf staan van die van de kiezers. Er is dan sprake van onverschilligheid of van vervreemding bij de kiezers. In zulke gevallen blijft de kiezer weg omdat hij met zijn stem onvoldoende invloed kan uitoefenen op de verkiezingsuitslag. Geen enkele uitkomst bevalt hem immers en de kiezer blijft uit 'negatieve apathie' maar thuis.

Het kan echter ook zo zijn dat de kiezers niet op komen omdat zij van mening zijn dat degenen die wél gaan stemmen dat wel goed zullen doen. De uitkomst van de verkiezingen is voor zulke kiezers op voorhand aanvaardbaar. In plaats van te stemmen kunnen zij dan zelf iets anders en leukers gaan doen

omdat de andere kiezers hun werk doen. In zulke gevallen blijft de kiezer uit 'positieve apathie' thuis. Hij heeft er immers onvoldoende belang bij om wél zijn stem uit te brengen en vertrouwt erop dat de anderen wel goed zullen stemmen. Hij blijft niet thuis uit protest maar omdat hij te weinig belang bij de uitkomst heeft.

De lage opkomst kan dus door twee, elkaar min of meer uitsluitende factoren worden verklaard, hoewel er een breed overgangsgebied tussen beide motieven om weg te blijven bestaat. De lage opkomst kan niet op voorhand worden geweten aan negatieve apathie van de kiezers. Misschien zijn er ook wel veel kiezers die uit motieven van positieve apathie zijn weggebleven van het stemlokaal. Zolang naar de beweegredenen van de wegblijvers geen kiezersonderzoek is gedaan zijn uitspraken daarover voorbarig.

Negatieve apathie

Stel nu eens dat er toch veel kiezers uit

negatieve apathie blijken te zijn thuis gebleven, bijvoorbeeld omdat zij onverschillig waren over de kandidaten of omdat zij zich niet in de standpunten die de kandidaten verkondigden konden vinden. Welke verklaringen zouden daarvoor dan kunnen worden gegeven? De volgende liggen voor de hand. De verkiezingen moeten wel ergens over gaan. De inzet van de verkiezingen moet voldoende belangrijk worden gevonden om de kiezers naar de stembus te trekken. Misschien zijn de kiezers van mening geweest dat de gemeenteraadsverkiezingen nergens over gingen, omdat in de lokale politiek steeds minder over belangrijke dingen wordt beslist. Ondanks alle mooie beloften van decentralisatie wordt het merendeel van het overheidsbeleid immers nog steeds in Den Haag gemaakt en zijn de gemeenten verworpen tot lokale uitvoeringskantoren van beslissingen die op hoger niveau zijn genomen.

Daar komt nog bij dat lokale politici nauwelijks kunnen worden beloofd of gestrafd voor het beleid dat zij in de gemeente hebben gevoerd. Dat komt

omdat er meestal zo weinig zetels in de gemeenteraad zijn (afhankelijk van de omvang van de gemeente), dat veranderde stemverhoudingen niet evenredig worden vertaald in veranderde zetelverhoudingen in de raad. In de collegeverhoudingen komen dergelijke veranderingen nog minder tot uiting, omdat er vaak slechts twee tot vier wethouders te verdelen zijn. Voor veranderingen in beide zetelverdelingen zijn politieke aardverschuivingen nodig en die komen in Nederland nauwelijks voor. Een en ander wordt nog verergerd door het bestuurlijke leerstuk van het 'monisme' in de gemeenteraad. De wethouders maken deel uit van de raad en zijn zo in het college een verlengstuk van de fracties. In combinatie met de overheersende praktijk van het afspiegelingscollege, waarin alle grote partijen zijn vertegenwoordigd, betekent dit dat er feitelijk geen oppositie in de raad bestaat en dat er ook geen rolverdeling tussen regering en oppositie is. Die rolverdeling bestaat wel in de landelijke politiek, maar wordt in de lokale politiek niet toegestaan. Nog niemand heeft mij voor deze verschillende behandeling een plausibele verklaring kunnen geven. Alles bijeen betekent dit dat kiezers geen winnaars en verliezers in de lokale politiek mogen aanwijzen. Waarom zouden zij dan nog gaan stemmen?

Afstraffing PvdA?

Verder heeft de PvdA ongeveer een vijfde van haar electorale steun verloren. D66 heeft navenant gewonnen. Daaraan lijkt de gang van zaken bij de kabinetsformatie, waarbij deze partij door het CDA werd uitgesloten, debet. De PvdA heeft haar verlies vooral in de grote steden en in het zuiden geleden. Dat verlies heeft meerdere oorzaken.

De kiezers lijken de PvdA te straffen voor het wanbeleid dat PvdA-bestuurders hebben gevoerd in vooral de colleges van B en W in de grote steden, waarin zij vaak de absolute meerderheid hadden, zoals Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Leiden, Arnhem en Amersfoort. In deze steden voerden de PvdA-wethouders een megalomaan beleid in de stedelijke herstructurering en werden de intern-bestuurlijke verhoudingen door onderlinge partijtwisten in de PvdA totaal verziekt.

Daar komt het bleke gezicht van de PvdA-bijdrage tot dusver in het 'nieuwe beleid' van het derde kabinet-Lubbers nog bij. Sociale vernieuwing is een mooie slogan maar het kost veel tijd om dit containerbegrip beleidsinhoud te geven. Vooral nog lijken de kiezers nog niet te weten welke inhoud de PvdA daaraan zal geven en daarom kijken zij de kat uit de boom. Tenslotte heeft de electorale winst die in 1986 in het zuiden werd geboekt nog niet beklift. Kiezers zijn niet langer honkvast, maar zwerven van de ene partij naar de andere, waarbij zij vooral kijken naar de beleidsprestaties die worden geleverd of beloofd. Dat maakt het er voor de partijen niet gemakkelijker op. Het electorale fortuin is ongewis geworden maar daardoor wordt niet alleen de PvdA getroffen. Bij de volgende verkiezingen is een andere partij het slachtoffer.

Meer invloed van de kiezer?

Al met al is er geen sprake van verdere nationalisatie van de lokale verkiezingen. Anderzijds hebben de lokale partijen hun opmars van 1986 niet voortgezet. De vraag hoe de kiezers meer invloed kunnen krijgen op het lokale overheidsbeleid is door deze uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen acuut geworden. Wat kan daaraan worden gedaan?

In de eerste plaats dient de inzet van de lokale verkiezingen te worden vergroot. De kiezers moeten weer het idee krijgen dat hun stem telt. Daarvoor is nodig dat de met de mond beleden decentralisatie van overheidsbeleid naar de gemeenten nu eens echt gestalte wordt gegeven. Als het concept 'sociale vernieuwing' van zo'n decentralisatie het voertuig zou kunnen worden, is de hele discussie daarover nog ergens goed voor. Bovendien kan de PvdA, geheel in de traditie van sterke socialistische wethouders als de legendarische Wibaut, dan weer eens haar visitekaartje aan de kiezers afgeven.

Daarnaast zijn er staatsrechtelijke mogelijkheden van bestuurlijke vernieuwing in de gemeente. De raadsverkiezingen hoeven niet persé in het hele land op dezelfde dag te worden gehouden. Spreiding daarvan over een bepaalde periode zou betekenen, dat de invloed van de nationale politiek op de lokale verkiezingsstrijd wordt versnipperd. Daardoor wint het lokale belang van raadsverkiezingen. Verder zou een gekozen in plaats van een benoemde burgemeester de belangstelling voor de lokale politiek kunnen vergroten. De kiezers krijgen dan meer invloed met hun stem. Tenslotte zou in de gemeenteraad het monistische leerstuk dienen te worden ingewisseld voor meer dualistische verhoudingen tussen raad en college. Programcolleges op meerderheidsbasis verlevendigen het politieke debat en leiden tot een rolverdeling tussen collegepartijen en oppositie. Daardoor kunnen de burgers een keuze maken tussen verschillende beleidsalternatieven.

Er zijn dus mogelijkheden volop om de kiezersbelangstelling voor de lokale politiek te vergroten en hun eventuele negatieve apathie te doorbreken. De politieke partijen hebben daartoe zelf de sleutel in handen. Decentralisatie van het overheidsbeleid via sociale vernieuwingen en een gekozen burgemeester lijken meer bespreekbaar dan ooit tevoren. In die zin kunnen de jongste raadsverkiezingen een breekijzer voor lokale politieke vernieuwing zijn.

Dr. J.G.A. van Mierlo
(universitair hoofddocent Openbare Financiën en Economie van de Publieke Sector)

Obs
De v
info
DE
OM
Aan c
onderz
verbor
Kan ee
indivie
pen aa
kinger
met ee
de voll
gen aa
gen?
Of vra
een art
tisch
geven
dan de
gevall
boden
ken?; i
ten de
afwijk
verre n
oefene
Drs. G
Wacht
directe
heidset
„Mag i
delijke
menha
gersch
overhe
zelf ka
wereld
onderz
mogeli
de keu
anders
uitzonc
één ge
nodig
Vrijhei
Op het
van De
dig. Wi
heid va
verwek
genoe
vrijheic
staat. „
voor dv
gen”,
zeventi
Groning
die de c
de om i
tot voor
in de
steeds v
tisch on
om op
kind of
leidt tot
overhei
krijgt or
heids on
hoogd i

De Wert & De Wachter waarschuwen voor misbruik van informatie uit genetisch onderzoek

DE ONAANTASTBARE VRIJHEID OM EEN KIND TE VERWEKKEN

Volgens een grove schatting wordt in Nederland een op de twintig kinderen geboren met een niet perfect werkend lichaam. De afwijking kan variëren van scheel kijken tot een ernstig defect dat vroeg of laat de dood tot gevolg heeft. In een aantal gevallen ligt de oorzaak bij een of beide ouders. Zij zijn 'dragers' van een gen-defect, dat bij hen geen problemen hoeft te veroorzaken. Vandaar dat steeds meer onderzoek gedaan wordt naar de mogelijkheden om het dragerschap van die defecten bij ouders in spe vast te stellen.

Naarmate er meer vorderingen op dat gebied worden gemaakt, neemt het aantal ouders toe dat vóór het verwekken van een kind wil weten wat de risico's zijn of dat, zodra een zwangerschap is geconstateerd, wil weten of de vrucht helemaal in orde is.

Aan dergelijk genetisch of prenataal onderzoek zijn tal van ethische vragen verbonden. Om er een paar te noemen: Kan een overheid bevolkingsgroepen of individuen dwingen zich te onderwerpen aan een screening op erfelijke afwijkingen?; kan die overheid vervolgens met een beroep op de bescherming van de volksgezondheid maatregelen opleggen aan dragers van erfelijke afwijkingen?

Of vragen op arts/cliënt-niveau: moet een arts aan ieder verzoek om een genetisch of prenataal onderzoek gehoor geven?; zoniet, bij welke indicaties moet dan de grens worden gelegd?; zijn er gevallen waarin ouders ontraden of verboden moet worden een kind te verwekken?; in welke gevallen kan men besluiten de vrucht te aborteren als er een afwijking wordt geconstateerd?; in hoeverre mag een derde daarbij invloed uitoefenen op de keuze van de ouders?

Drs. Guido de Wert en dr. Maurice de Wachter, respectievelijk medewerker en directeur van het Instituut voor Gezondheidsethiek, geven in hun jongste boek „Mag ik uw genenpaspoort?” heel duidelijke antwoorden op vragen die samenhangen met het onderzoek naar dragerschap op erfelijke factoren. Hun alles overheersende beginsel is dat ieder mens zelf kan beslissen of hij een kind op de wereld zet of niet. Genetisch of prenataal onderzoek mag alleen gericht zijn op het mogelijk maken van een „geïnformeerde keuze”, die de ouder en niemand anders neemt. Daarop is nauwelijks een uitzondering denkbaar. De Wert: „Er is één geval waarover wij een discussie nodig vinden.

Vrijheid onder druk

Op het eerste gezicht lijkt het pleidooi van De Wert en De Wachter wat overbodig. Wie twijfelt er immers aan de vrijheid van man en vrouw om een kind te verwekken? Maar bij nader inzien zijn er genoeg aanwijzingen te vinden dat die vrijheid tot voortplanting onder druk staat. „In Nederland kom je pleidooien voor dwangmaatregelen nauwelijks tegen”, meent De Wert. „Uit de jaren zeventig ken ik alleen het geval van de Groningse ethicus P. Roscam Abbing, die de overheid de bevoegdheid toekende om in bepaalde gevallen de vrijheid tot voortplanting aan banden te leggen. In de Amerikaanse literatuur kom je steeds vaker de opvatting tegen dat genetisch onderzoek moet worden aangewend om op de duur de gezondheid van het kind of van het volk veilig te stellen. Dat leidt tot dwangmaatregelen, waarbij de overheid de bevoegdheid of zelfs de plicht krijgt om mensen te dwingen tot erfelijkheidsonderzoek. En als er dan een verhoogd risico wordt gevonden, zou de

Guido de Wert (foto Franco Gori)

overheid die mensen mogen dwingen tot het nemen van preventieve maatregelen. Het is duidelijk een minderheidsstandpunt, maar het is markant en duidelijk genoeg.”

In hun boek halen De Wert en De Wachter gevallen aan van screeningsprogramma's die in de Verenigde Staten zijn bepleit om degeneratie van de species tegen te gaan door bedreigende erfelijke factoren op te sporen en uit te roeien. De auteurs herinneren eraan dat dergelijke plannen passen bij de klassieke eugenetica, die meer op het welzijn van de species (eugenese) was gericht dan op het belang van het individu. Zij verwerpen alle gangbare argumenten die voor zulke screeningsplannen worden gehanteerd.

Maar hoezeer het gevaar van inbreuken op het recht van vrije zelfbeschikking op de loer ligt, blijkt uit de discussies over het verplicht stellen van Aids-tests. Wie

zich de daarbij gebruikte argumenten voor de geest haalt ziet dat het niet moeilijk is om gehoor te vinden voor 'eigen schuld, dikke bult'-stellingen. In sommige gevallen kan iemand van tevoren weten dat er een reëel risico is verbonden aan het verwekken van een kind. Hij neemt dat risico, maar er wordt een gehandicapt kind geboren. Er zijn dan genoeg mensen te vinden die menen dat in zulke gevallen géén beroep kan worden gedaan op verzekeringen of sociale voorzieningen. De Wert en De Wachter waarschuwen ervoor dat op deze manier een ongeoorloofde indirecte dwang tot preventie wordt uitgeoefend op de burgers, terwijl daardoor ook nog de kans ontstaat dat de kinderen verstoken zouden blijven van elementaire gezondheidszorg.

Zelfs als de overheid ziet dat er in bepaalde gevallen een grote kans is op de geboorte van een ernstig gehandicapt

kind, dan kan zij niet met een beroep op het toekomstig belang van het kind dwangmaatregelen treffen, schrijven De Wert en De Wachter. Bij het introduceren van een 'recht om gezond geboren te worden' wordt volgens hen vergeten „dat het subjectieve lijden vaak omgekeerd evenredig lijkt aan de ernst van de geestelijke handicap, maar ook dat het welbevinden van gehandicapten vaak in grote mate wordt bepaald door onze inspanningen ten behoeve van hun welzijn.” Wanneer er niettemin sprake is van leven dat alleen door lijden wordt beheerst kan volgens sommigen overwogen worden daar dwang te laten uitoefenen door de overheid. Maar dergelijke gevallen zijn zo zeldzaam, dat men zich volgens De Wert en De Wachter moet afvragen of het aanvaardbaar is dat daarvoor een inbreuk te maken op het principe van het vrijheidsrecht inzake voortplanting.

„In bepaalde gevallen kun je je afvragen of het welk verstandig is om zonder genetisch onderzoek een kind te verwekken. Maar je moet daarbij onderscheid maken tussen wat we moreel verantwoord vinden en de vrijheid van mensen om zelf beslissingen te nemen. Je kunt wel zeggen dat je een bepaalde keuze moreel onverantwoord vindt, maar het is iets heel anders om vervolgens te zeggen dat de overheid mensen moet dwingen tot wat wij moreel verantwoord gedrag vinden.”

In tegenstelling tot het uitoefenen van enige vorm van dwang vinden De Wert en De Wachter het wel een taak van de overheid om burgers zo veel mogelijk in de gelegenheid te stellen hun eigen verantwoordelijkheid zo goed mogelijk te gebruiken. Zij kan dat bereiken door informatie te verschaffen over de risico's op het krijgen van een gehandicapt kind en de mogelijkheden tot preventie. Daarvoor zijn 'genetic counselors' nodig die ouders helpen een geïnformeerde keuze te maken. Zij moeten bij hun adviezen aan cliënten twee zaken uit elkaar houden, vinden De Wert en De Wachter: „De beslissing tot voortplanting is geen ethisch vrijblijvende zaak en de verantwoordelijkheid voor de te nemen beslissing berust uitsluitend bij de cliënt.”

Verzekeringen

Gezien de lopende discussies over verplichte Aids-tests acht De Wert het noodzakelijk dat mensen beschermd worden tegen misbruik van informatie die vrij komt wanneer zij zich aan genetisch onderzoek onderwerpen. Verzekeringen bijvoorbeeld zouden bijzonder graag wat meer weten over de kans op ziekte van iemand die een levensverzekering wil afsluiten. „De huidige verzekeringsfilosofie is inderdaad van dien aard dat mensen met verhoogde risico's gedupeerd kunnen worden. Maar het ziet er maar uit dat op korte termijn, wellicht ook van de kant van de verzekeraars, initiatieven te verwachten zijn om te voorkomen dat mensen ernstig gedupeerd raken door de bevindingen van erfelijkheidsonderzoek. Het zou ook een slechte zaak zijn als mensen die weten dat zij wellicht een verhoogde kans hebben op het krijgen van een gehandicapt kind, geen genetisch onderzoek durven laten verrichten omdat ze daar schade van kunnen ondervinden, bijvoorbeeld bij het aanvragen van een verzekering.”

Ook bij het screenen van bevolkingsgroepen waar vaker dan bij andere groepen dragerschap van bepaalde genetische afwijkingen voorkomt, staat de eigen vrijheid om daaraan mee te doen voorop, vindt De Wert. Zo zou het denkbaar zijn dat alle Surinamers en Antillianen in ons land onderzocht worden op dragerschap van de Sikkkelcel-ziekte, die de hemoglobine in de rode bloedcellen aantast. Maar ervaringen met dit screeningsprogramma in de Verenigde Staten hebben aangetoond dat men niet over-

haast te werk mag gaan. Men kan er pas mee beginnen als men er zeker van is dat het onderzoek door de doelgroep wordt gesteund. Wie niet overtuigd is van het nut van een actie, zal er geen acht op slaan. Bovendien ontstaat bij een groep die op een 'afwijking' wordt onderzocht snel de indruk dat men gediscrimineerd wordt.

Een pikant detail hierbij is dat voor de PKU-prik (de 'hielprik') bij jonggeborenen zelden of nooit toestemming wordt gevraagd. De routine heeft daar zo toegeslagen, dat er nauwelijks nog een arts of vroedvrouw te vinden die zich bekommert om de 'informed consent' van de ouders.

Abortus

Een bijzonder moeilijk punt bij het inlichten van cliënten over hun dragerschap en de daarmee samenhangende risico's voor het nageslacht is volgens het boek de vraag wat er moet gebeuren als een zwangere vrouw de mededeling krijgt dat er iets mis is met de vrucht. In het overgrote deel van de gevallen besluiten de ouders tot abortus. Volgens De Wert mag de arts die beslissing op geen enkele wijze beïnvloeden, al zijn er uitzonderingen te bedenken: „Als de vrouw alleen een abortus wil omdat zij liever een jongen dan een meisje had gehad, moet de arts natuurlijk zijn mening laten horen.”

Een zeer bijzonder geval is de ziekte van Huntington. Deze zogenaamde 'late onset-ziekte' manifesteert zich meestal pas op latere leeftijd (na het veertigste levensjaar). De Wert en De Wachter vragen zich af of hier een uitzondering gemaakt moet worden op de regel dat prenatale diagnostiek ook wordt verricht wanneer de vrouw voornemens is de zwangerschap uit te dragen, ongeacht de uitslag van het onderzoek. Zou in dat geval toch prenatale diagnostiek naar de ziekte van Huntington worden verricht, en zou de uitslag ongunstig zijn, dan zou het kind later ongevraagd worden opgezadeld met een zeer belastende informatie. De moeder zal haar wetenschap immers nooit voor zich kunnen houden, zodat zij een fundamenteel recht van haar kind aantast: het recht om niet te weten. De Wert is er dan ook persoonlijk voorstander van dat het onderzoek van de vrucht alleen kan doorgaan als de vrouw van plan blijkt te zijn de zwangerschap af te breken als de vrucht inderdaad de bewuste afwijking draagt.

Commissie

De Wert en De Wachter pleiten aan het einde van hun boek voor het instellen van een permanente inyderdisciplinaire commissie, die de overheid steeds van advies dient over aspecten van genetisch onderzoek. „De technologie van het genetisch onderzoek betekent in de eerste plaats een enorme bevrijding voor mensen die weten dat zij bepaalde verhoogde risico's kunnen lopen bij voortplanting. Aan de andere kant zijn er tal van mogelijkheden tot misbruik, die je door regulering moet zien tegen te gaan. De ontwikkelingen in het onderzoek gaan zo snel dat bepaalde wetenschappers zich geremd voelen zich op een bepaald gebied te begeven, omdat ze bang zijn voor misbruik van hun bevindingen, als er geen regels gesteld zijn om dat tegen te gaan.”

Jacques Herraets

Guido de Wert en Maurice de Wachter: „Mag ik uw genenpaspoort?”, ethische aspecten van dragerschapsonderzoek bij de voortplanting. 187 pagina's. Ambo Baarn, f. 32,50

BEVOLKINGSREGISTER

Bedrijf met zo'n 14.891.000 klanten zoekt de allerbeste afstuderende academici

Iedere Nederlander, jong of oud, heeft direct vanaf zijn of haar geboorte dagelijks te maken met onze dienstverlening. 14.891.000 kritische consumenten met hoge eisen.

De Nederlandse voorzieningen op het gebied van post en telecommunicatie lopen weliswaar voorop, maar de concurrentie is stevig. Nationaal en internationaal.

Met de toename van de technologische mogelijkheden, de verdergaande serviceverlening en de internationale ontwikkelingen worden ook de eisen hoger. Inspelen op de wensen van de markt, continuïteit, kwaliteit en service zijn daarom van essentieel belang. Principes die evenzeer van toepassing zijn op het management.

Koninklijke PTT Nederland NV zoekt daarom nu al de allerbeste afstuderenden, om ze gedegen voor te bereiden op een managementpositie straks.

Het profiel van de toekomstige PTT-manager

PTT wil graag kennismaken met ambitieuze vrouwen en mannen, die binnenkort afstuderen in een van de volgende richtingen: accountancy, bedrijfskunde, bedrijfseconomie, econometrie, elektrotechniek, informatica, (technische) natuurkunde of wiskunde. De studierichting is echter niet het enige criterium.

Uw studieresultaten en uw nevenactiviteiten zijn van evengroot belang. Wij willen daar persoonlijke eigenschappen in herkennen als doorzettingsvermogen, brede belangstelling, organisatietalent, leidinggevend vermogen, initiatief enz.

Management Development bij PTT

Na een pittige selectieprocedure, waarover verderop meer, wordt u aangesteld in een startfunctie die in het verlengde ligt van uw studie. Vervolgens zult u in het kader van uw carrière-

ontwikkeling regelmatig van functie en bedrijfsonderdeel wisselen. Het is zelfs mogelijk dat u in een andere discipline terechtkomt dan u nu voor mogelijk houdt. De praktijk wordt geregeld afgewisseld met theorie.

Op deze manier werkt u toe naar een managementpositie op hoog niveau. Of u dat doel bereikt, hangt uiteraard af van uw eigen kwaliteiten en inspanningen. Die overigens door PTT steeds passend worden gewaardeerd met uitstekende, individuele arbeidsvoorwaarden.

De procedure

De selectie is afgestemd op het niveau van de mensen die we zoeken. Dat houdt in: een aantal pittige gespreksrondes en een grondige psychologische test. Slaat u zich daar doorheen, dan wacht een laatste, beslissend gesprek met een panel van PTT-topmanagers.

Kiest u voor een loopbaan bij Nederlands grootste dienstverlener en voldoet u aan het profiel? Stuur dan uw uitgebreide sollicitatiebrief aan Koninklijke PTT Nederland NV, concernstaf Management Development, Postbus 15000, 9700 CD Groningen. Voor meer informatie kunt u deze afdeling telefonisch bereiken onder nummer 06-0142.

PTT. Waar mensen 't maken.

B
Prom
Op E
Bour
proef
diger
onder
invlo
is pro
Drs.
naar
werk
struc
react
werk
heids
ziekt
vloec
chos
steur
zocht
verpl
inten
men.
voors
kundi
duide
"pro
leider
de m
Bove
dat i
merk
react
le ste
ga's e
belev
scher
ve ef
hoge
ten is
belei
steld,
nisati
deling
gram
geleic
Prom
Drs.ir
Voedi
Voedi
om 11
Risk
Peop
Herm
lijk TI
met s
blijkt
wone
ken e
van d
der. C
zocht
te laa
en vit
dacht.
bloed,
kome
RI
Elke c
Werk
88838
Elke
ur. C
Info: F
06-04
Ts53,
06-04
ur, in
08-04
lg-E
15.30
Reflex
08-04
rikaan
groep
11-04
ur A
FdGW
11-04
pese c
17.30
11-04
Jurist i
11-04
re che

Dienst Voorlichting

Bulletin wordt voor een deel verzorgd door de dienst Voorlichting.

Kopij voor Bulletin moet via contactpersonen worden ingeleverd:

- Vakgr./comm. FdAW: P.Galestin, Fac.Bur., Bredestraat 24, tel. 887487, voor wo. 12.00 uur.
- Vakgr./comm./studiever. FdEW: B.Staveaux, Fac.Bur., Tongersestraat 53, tel. 888235, voor do. 12.00 uur.
- Vakgr./comm./studiever. FdG: R. le Doux, Fac.Bur., Dr.v.Kleefstraat 25, tel. 888643, voor wo. 12.00 uur.
- Vakgr./comm./studiever. FdGW: D.Verheyen, Fac.Bur., Lenculenstraat 14, tel. 887253, voor wo. 12.00 uur.
- Vakgr./comm./studiever. FdR: M. de Heer, Fac.Bur., Zwingelput 4, tel. 887041, voor wo. 13.30 uur.
- Studenten(sport)ver./Studentenpastoraten: N.Plompen, Stud.zaken, Lenculenstraat 26, tel. 887354, voor do. 12.00 uur.
- Instituten behorend bij een faculteit: bij de facultaire contactpersoon.
- Berichten voor onderdeel 'Universiteit Algemeen' inleveren bij H.Vermeer, Voorlichting, Bouillonstraat 3, tel. 887172, voor vrij. 12.00 uur.
- Externe berichten worden alleen opgenomen als er plaats is.
- Informatie: H.Vermeer, Voorlichting, tel. 887172.

Universiteit

Promotie mw drs N. Boumans

Op 6-4 om 14 u. verdedigt drs. Nicolle Boumans (Medische Psychologie) haar proefschrift 'Het werk van verpleegkundigen in algemene ziekenhuizen: een onderzoek naar werkaspecten en hun invloed op verpleegkundigen'. Promotor is prof.dr. J. Bremer.

Drs. Boumans heeft onderzoek verricht naar de relatie tussen aspecten van het werk op een verpleegafdeling (de taakstructuur en organisatie van het werk) en reacties van verpleegkundigen op dat werk (arbeidstevredenheid, gezondheidsklachten, eigen werkwaardering en ziekteverzuim). Tevens heeft zij de invloed van een aantal individuele en psychosociale kenmerken (coping, sociale steun, behoefte aan autonomie) onderzocht. Aan het onderzoek hebben 709 verpleegkundigen van 36 algemene en intensieve verpleegafdelingen deelgenomen. Uit het onderzoek blijkt dat in de voorspelling van reacties van verpleegkundigen de werkaspecten 'feedback en duidelijkheid', 'werkdruk', 'autonomie', 'promotie- en groeimogelijkheden' en de leiderschapstijl van het afdelingshoofd de meest relevante factoren vormen. Bovendien kan geconstateerd worden dat individuele en psychosociale kenmerken eveneens samenhangen met reacties. Zo blijkt bijvoorbeeld dat sociale steun van het afdelingshoofd en collega's een gunstig effect heeft op de werkbewerking van verpleegkundigen en 'bescherming' kan bieden tegen de negatieve effecten van onder andere een te hoge werkdruk. Op basis van de resultaten is door drs. Boumans een aantal beleidsgerichte aanbevelingen opgesteld, namelijk ten aanzien van het organisationele ontwerp van de verpleegafdeling, opleidings- en bijscholingsprogramma's en selectie- en loopbaanbegeleiding.

Promotie drs.ir. M. Löwik

Drs.ir. Michiel Löwik (projectleider afd. Voeding Instituut CIVO-Toxicologie en Voeding TNO, Zeist) promoveert op 6-4 om 16 u. op het proefschrift 'Nutritional Risk Assessment among Dutch Elderly People'. Promotoren zijn prof.dr.ir. R. Hermus en prof.dr. F. ten Hoor. Uit landelijk TNO-onderzoek, dat is uitgevoerd met steun van het ministerie van WVC, blijkt dat de voeding van zelfstandig wonende ouderen vergelijkbare kenmerken en gezondheidsrisico's heeft als die van de doorsnee volwassen Nederlander. De inneming van de meeste onderzochte vitamines en mineralen was niet te laag. De voorziening met vitamine D en vitamine B-6 vereist wel meer aandacht. Een hoog cholesterolgehalte in bloed, hoge bloeddruk en overgewicht komen veelvuldig voor. Het verband

tussen deze risico-indicatoren voor hart- en vaatziekten en de gebruikte voeding geeft aan dat de Richtlijnen Goede Voeding van de Voedingsraad ook voor ouderen een goed uitgangspunt vormen voor preventieve maatregelen. De resultaten verkregen bij vegetarische ouderen wijzen eveneens in die richting. Bij voldoende blootstelling aan zonlicht (vitamine D) en een voeding meer in overeenstemming met de Richtlijnen zijn vitamine- en mineralensupplementen niet nodig voor de ogenschijnlijk gezonde ouderen. De geringe verschillen op basis van sociaal-economische, demografische en persoonskenmerken zijn geen aanleiding voor afwijkende voedingsadviezen voor speciale groepen onder de ogenschijnlijk gezonde ouderen. Door TNO wordt geconcludeerd dat de voedingssituatie van Nederlandse zelfstandig wonende oudere en jongere volwassenen meer overeenkomsten dan verschillen vertoont. Ernstig zieke ouderen zijn niet onderzocht.

Studenten gevraagd

Het Rotterdams Instituut voor Sociologisch en Bestuurskundig Onderzoek van de Erasmus Universiteit Rotterdam zoekt studenten die ervaring hebben met het klassikaal afnemen van tests op scholen en interviewen. Taak: het klassikaal afnemen van taaltoetsen en vragenlijsten bij leerlingen in brugklassen en derde klassen. Periode: mei/juni 1990. Instructiedag in de laatste week van april. Totale werktijd inclusief reistijd 130-150 uur, verdeeld over zes weken, 3 volle werkdagen per week. Vergoeding f 20,- per uur plus reiskostenvergoeding (reistijd geldt als werktijd). Info/schriftelijke reacties met kort curriculum vitae aan: RISBO - Erasmus Universiteit, Drs. S.Lit, kamer F4-23, Postbus 1738, 3000 DR Rotterdam, tel. 010-4082114.

Vacatures

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van het vacaturnummer op brief en enveloppe binnen 10 dagen richten aan de Dienst Personele Zaken. Interne vacatures gelden uitsluitend voor medewerkers van de RL.

Interne vacature 053

De Faculteit der Rechtsgeleerdheid roept gegadigden op voor de functie van **UNIVERSITAIR DOCENT (m/v)** in het recht, in het bijzonder het (internationaal) handels- en ondernemingsrecht.

Taak:

- het verlenen van medewerking aan de voorbereiding en uitvoering van het onderwijs op het gehele gebied van het recht, in het bijzonder het internationaal handels- en ondernemingsrecht (zoals het vervaardigen van studie- en examen-

materiaal en het begeleiden van onderwijsgroepen);

- het verrichten van wetenschappelijk onderzoek op het gebied van het (internationaal) ondernemingsrecht, alsmede het deelnemen aan (door de verschillende vakgroepen tezamen) te entameren onderzoek;

- het verrichten van bestuurlijke werkzaamheden.

Vereist: de gedachten gaan uit naar een jurist met ruime onderzoekservaring, blijvende uit een dissertatie of (daarmee vergelijkbare) onderzoeksprestaties en publicaties; ruime ervaring in en affiniteit met het wetenschappelijk onderwijs; goede communicatieve vaardigheden. Arbeidsvoorwaarden: de aanstelling zal geschieden in de rang van universitair docent, salaris afhankelijk van opleiding en ervaring min. f 3.231,- en max. f 7.063,- bruto per maand.

Inlichtingen over deze functie kunnen worden ingewonnen bij Prof.mr. C.A. Schwarz (887341) en Prof.mr. G.E. van Maanen (887144).

Interne vacature 054

Bij de Faculteit der Rechtsgeleerdheid zijn twee functies vacant van **UNIVERSITAIR DOCENT (m/v)** in het recht, in het bijzonder het staats- en bestuursrecht.

Taak:

- het verlenen van medewerking aan de voorbereiding en uitvoering van het onderwijs op het gehele gebied van het recht (zoals het vervaardigen van studie- en examenmateriaal en het begeleiden van onderwijsgroepen);

- het verrichten van wetenschappelijk onderzoek op het gebied van het staats- en bestuursrecht, alsmede het deelnemen aan door de verschillende vakgroepen tezamen te entameren onderzoek;

- het verrichten van bestuurlijke werkzaamheden.

Vereist: een ruime onderzoekservaring, blijvende uit een dissertatie of (daarmee vergelijkbare) onderzoeksprestaties en publicaties; ruime ervaring in en affiniteit met het wetenschappelijk onderwijs; goede communicatieve vaardigheden.

Arbeidsvoorwaarden: de aanstelling zal geschieden in de rang van universitair docent, salaris afhankelijk van opleiding en ervaring min. f 3.231,- en max. f 7.063,- bruto per maand. Aanstelling in deeltijd (0.8) behoort tot de mogelijkheden.

Inlichtingen: Prof.mr. F.A.M. Stroink, tel. 887340.

Interne vacature: 055

bij de Financieel Economische Dienst komt op korte termijn vrij, door het terugtreden van de huidige medewerkster als

gevolg van het verwachte moederschap, de functie van

1E MEDEWERKER KAS EN DECLARATIES (m/v)

Taken:

- beheert de centrale kas en fungeert als hoofdkassier voor de decentrale kassen

- is verantwoordelijk voor de correcte financiële afhandeling van binnenlandse reisdeclaraties door middel van een geautomatiseerd systeem

- verleent administratieve ondersteuning voor buitenlandse reizen en zorg voor een correcte financiële afhandeling

- verstrekt inlichtingen en adviseert over kas- en declaratiezaken

- beheert het geautomatiseerde declaratiesysteem

- coördineert de dagelijkse werkzaamheden en ondersteunt de overige 2 medewerkers.

Functie-eisen:

- een MEO-opleiding of een gelijkwaardige administratieve opleiding

- kennis van en ervaring met het gebruik van een PC

- een accurate wijze van werken

- goede contactuele eigenschappen

- ervaring met baliewerk, bij voorkeur opgedaan in het bankwezen.

Salaris: afhankelijk van opleiding en ervaring tot maximaal f 3.307,- bruto per maand (schaal 6 BBRA 1984).

Aanstelling voor een periode van 3 maanden; naar verwachting zal aansluitend een structureel dienstverband worden aangeboden.

Info: H. Knipsael tel. 888711.

Buitenland

ERASMUS-beurzen voor AIO's

AIO's kunnen tot 1 mei a.s. aanvragen indienen voor een ERASMUS-beurs voor het academisch jaar 1990/91. Aanvraagformulieren en aanvullende informatie verkrijgbaar bij Bureau Buitenland.

Zomercursussen Duits in Aken en Frans in Luik

Evenals vorig jaar kunnen 16 RL-studenten deelnemen aan zomercursussen Duitse Taal en Cultuur in Aken en Franse Taal en Cultuur in Luik. De cursussen vinden plaats van 9 t/m 20 juli. Deelname kosten: 150 Ecu, oftewel f 350,- incl. voedsel en onderdak. Aanvangsniveau: VWO-eindexamen. Belangstellenden kunnen zich vanaf 10 april inschrijven bij Bureau Buitenland tijdens de spreekuren. Inschrijving geschiedt op volgorde van aanmelding. Bij inschrijving dient het aanvangsniveau te worden aangetoond (overlegging van VWO cijferlijst of vergelijkbaar) en dient het inschrijfgeld contant te worden voldaan. Meer informatie: Bureau Buitenland.

Studenten kunnen voor informatie bij Bureau Buitenland terecht op dinsdag en donderdag van 10.00 tot 12.00 uur, kamer 2006A, Bou3. Tel. 887513/887519.

Student en Zaken

Studentendecanen en studie-Infotheek

Het Bureau Studentendecanen biedt studenten advies en begeleiding bij allerhande vragen en problemen. Open spreekuur: di. + do. 14.00-16.00 u., wo. 17.00-19.00 u. Bou3, k.0306. Tel.spreekuur: ma. t/m vr. 13.30-14.00 u., tel. 887354 (ook voor afspraken). In de infotheek vinden studenten informatie over o.a. studiemogelijkheden in het WO en het HBO en over de arbeidsmarkt. Openingsuren: ma., di., do., vr. 14.00-16.30 u., wo. 16.00-19.00 u., Bou3, k.0310, tel.887351. Laatste aanwinst: I See, een geautomatiseerd programma inz. opleidingen, beroepen, arbeidsmarkt.

Steunpunt Studiefinanciering
Het Steunpunt Studiefinanciering Maa-

stricht geeft algemene en individuele informatie en advies aan al degenen in de regio, die te maken hebben met vormen van studiefinanciering en centrale inning van lesgeld, ongeacht onderwijssoort of -instelling. Deze info wordt verstrekt per telefoon (06-lijnen), aan de balie en op voorlichtingsbijeenkomsten. Brochures en formulieren zijn aan de balie te verkrijgen. Openingsuren: ma. t/m vr. 09.00-12.00 u. en 14.00-16.00 u., tel. 06-3212151, Len.26.

Bureau Inschrijvingen/Centrale Studentenadministratie

Centrale Studentenadministratie: Tel. bereikbaar 887162/7164 ma. t/m do. 13.30-16.30 u. en vr. 09.00-12.00 u. De balie van Bureau Inschrijvingen is op bovengenoemde tijden geopend, ingang Len.26.

INKOM

De werkgroep INKOM, voorheen INKOM-team, is gestart. Voor vragen en/of opmerkingen: telefonisch: op werkdagen van 13.00-14.00 u. tel. 043-887393; schriftelijk: RL Dienst Studentenzaken, Postbus 616, 6200 MD Maastricht tnv werkgroep INKOM

Oproep Informatiepakket

Op initiatief van de studentenverenigingen van het Gemeenschappelijk Studenten Overleg wordt dit jaar een **Informatiepakket** naar de toekomstige eerstestaatsje verzonden. Dit pakket staat los van het inschrijvingspakket dat door Studentenzaken verzonden wordt. Het informatiepakket biedt studentenverenigingen de mogelijkheid voor het nieuwe studiejaar de inschrijfformulieren/acceptgiro's te versturen en extra info over de vereniging te verstrekken, waarvoor het vademecum onvoldoende ruimte biedt. Deelname is aan voorwaarden gebonden. (Studenten)verenigingen en -instellingen die van deze gelegenheid gebruik willen maken kunnen schriftelijk contact opnemen met SIB Maastricht/GSO werkgroep Informatiepakket, Postbus 616, 6200 MD Maastricht, of telefonisch met Ewout West, 043-255842. De sluitingsdatum voor inschrijving is **20 april 1990**.

Studium Generale

Tentoonstelling M. Schoenmaekers **16 mrt.-13 apr.** Tentoonstelling over leven en werk van de in Maastricht geboren theoloog en filosoof Mathieu Schoenmaekers (1875-1944). Organisatie: Bureau Studium Generale en Stichting ECHO. Plaats: Universiteitsbibliotheek RL. Ma., wo. en do. van 09.00-18.00 u. Di. van 09.00-21.00 u. Vr. van 09.00-17.00 u. Za. van 10.00-14.00 u. Zo. gesloten. Toegang gratis.

AECEE

10 apr. Ledenborrel.
11 apr. Rondleiding Thissen.
12 apr. Boofteest.
23-25 apr. Madrid 'Is Europe Forgetting Latin-America'
26-27 apr. Rotterdam congres 'The European Puzzle-European Finance'
28 apr. Amsterdam 'AEGEE-Games'
29 apr. Amsterdam bezoek 'van Gogh-tentoonstelling'
30 apr. 'Queensbirthday'
1 mei A.L.V.
8-12 mei Parijs 'EGEE VI' lustrumcongres
13-14 mei Agora, meeting Erasmus wg, East-West wg.
juli/sept. 21 steden Summeruniversity (talencursussen).
Inschrijving K2.033 ZW.4 dagelijks van 11.30-12.30 u. Tel: 887071 of 254723.

Koko

Di. 10 apr. 20.30 en 22.30 u 2e Video van de filmcyclus van de CC kosten f.1.50.
Wo. 11 apr. ALV Algemene ledenvergadering
Do. 12 apr. Bertjesavond
Vr. 13 apr. (Ojéé) Liftwedstrijd

NSEM

Het spreekuur rechtspositie is voor studenten die vragen hebben over problemen hebben met: de harmonisatiewet; studiefinanciering; auditorenfonds; examenreglementen; enz. Tevens verkoop poenboek, dé gids over studiefinanciering. Elke di., wo., en do. van

RL-AGENDA

Elke dinsdag Aula, Ts53, 20-21.30 uur. Werkcolleges filosofie. Info: H. ten Have, 888380/372

Elke dinsdag kr.001, Ts53, 16-17.30 uur. Colleges Gezondheidszorgethiek. Info: H. ten Have, 888380/372

06-04 Promotie mw.N.Boumans, Aula, Ts53, 14 uur, info: tel. 887141/7210

06-04 Promotie M.Löwik, Aula, Ts53, 16 uur, info: tel. 887141/7210

08-04 Lezing door Drs. M.Roovers over Ig-E gemedieerde allergie. Aanvang 15.30 uur. Auditorium, Deb1. Info: MFV Reflex, tel. 882213

08-04 Literaire middag mbt Latijns Amerikaanse literatuur. 14-17 uur. Info: Werkgroep El Salvador NSEM tel. 887142

11-04 Congres De Kloof Voorbij. 9.30-17 uur Aula, Ts53. Info: Vrouwenstudies FdGW, tel. 887334

11-04 College van W.Kusters over Europese dichters. Kamer 0089 Ts53, 16.30-17.30 uur

11-04 Bedrijvendag georganiseerd door Jurist in Bedrijf. 8.30 uur Feestzaal Bou 3

11-04 Lezing P.Brugada 'Transcoronaire chemische ablatie van ritmestoornis-

sen' 16.30 uur, Collegezaal BMC, Bld101

12-04 Romeroherdenking. Cellaebroederskapel, Brusselsestraat 38, 19 uur. Info CVOS, tel. 043-255655

13-04 Goede vrijdag RL gesloten

16-04 Tweede paasdag RL gesloten

17 t/m 20-04 Conference on Science and Football. MECC. Info: tel. Heelkunde, AZM, 866666

18 t/m 20-04 Straatsburg reis met bezoek aan Eur.Parlement en Inst.v.Rechten vd Mens. Info: Ouranos Jur.Fac.Ver.

20-04 Promotie O. van Hilten, Aula, Ts53, 14 uur, info: tel. 887141/7210

20-04 Promotie J.Greve, Aula, Ts53, 16 uur, info: tel. 887141/7210

20-04 Studiedag Justitieel onderzoek aan/in het lichaam. 10.15-17.00 uur. Info: tel. 887377

24-04 Presentatie Immunologie. 15.30-17 uur. Colloquiumzaal 0124 Deb1. Info: MFV Reflex, tel. 882213

25-04 College van W.Kusters over Europese dichters. Kamer 0089 Ts53, 16.30-17.30 uur

27-04 Afscheidsrede prof.mr.J.Elders,

Aula, Ts53, 16 uur, info: tel. 887141/7210

30-04 Koninginnedag RL gesloten

02-05 College van W.Kusters over Europese dichters. Kamer 0089 Ts53, 16.30-17.30 uur

07-05 Lezing Mr. Luns. Aula, Ts53, 14 uur, info: EFM ALFA tel. 888756

09-05 College van W.Kusters over Europese dichters. Kamer 0089 Ts53, 16.30-17.30 uur

10-05 Luxemburg reis met bezoek aan Eur.Parlement/Eur.Hof van Justitie. Info: Ouranos Jur.Fac.Ver.

11-05 Promotie J.Atié, Aula, Ts53, 16 uur, info: tel. 887141/7210

15-05 Presentatie Huisartsgeneeskunde 9.30-11 uur. Colloquiumzaal 0124 Deb1. Info: MFV Reflex, tel. 882213

17-05 Inauguratie prof.dr.H.D.Banta/prof.dr.E.Reerink, Aula, Ts53, 15 uur, info: tel. 887141/7210

18-05 Promotie P. in 't Veer, Aula, Ts53, 14 uur, info: tel. 887141/7210

24-05 Hemelvaart RL gesloten

25-05 Verplichte ADV-dag RL gesloten

11.30 en 13.30 u., NSEM-kamer, Lenculenstraat 26, Maastricht, tel: 887142.

NSEM en Tafelstraat 13

In de week van 8 apr. organiseert de werkgroep El Salvador van studenten-vakbond NSEM ism Tafelstraat 13 en het Centrum voor Vrede en Ontwikkelings-samenwerking een aantal activiteiten in het kader van het thema: Latijns-Amerika en bevrijding.

Zo. 8 apr. 14.00 u. (tot 17.00 u.): Literaire middag: literatuur en bevrijding in Latijns-Amerika. Sprekers: Stefan van de Brendt: Belgisch vertaler van o.a. Latijns-amerikaanse literatuur en Leo Serano: Chileense schrijver. De sprekers worden afgewisseld met "levende Chileense muziek". Videofragmenten uit het Nicaraguaanse vredesconcert van 1980 en hapjes en drankjes. Plaats: boekhandel Arcadia. Vrijthof 29.

Di. 10 apr. 20.00 u. open avond. Samen met NSEM is deze avond belegd over de rol van studenten in de omwentelingen in Oost-Europa, m.n. in Polen. Uitgenodigd zijn een Poolse student en een journalist van de Limburger.

Do. 12 apr. 14.00-15.30 u.: Colombiaanse vrouw in Maastricht. Yalile Jurado vertelt over haar basiswerk en hoe de strijd van de armen in haar land tegen de permanente gewelds dreiging georganiseerd wordt. Plaats: Vrouwencentrum, Vrijthof 23. Informatie: B. van der Linde, CVOS, tel. 255655

Do. 12 apr. 19.30 u.: Romero herdenking. In dit kader brengt Yalile Jurado, een Colombiaanse vrouw een bezoek aan Maastricht. Zij gaat in op de rol van de basiskerk in de verzetbeweging van Latijnsamerikaanse landen. Daarna gelegenheid tot discussie. Het Tafelstraatkoor zingt strijdliederen uit Latijns-Amerika. Plaats: Cella Broederskapel, Brusselstraat 38. Informatie: centrum voor vrede en ontwikkelingssamenwerking, Cortenstraat 4. Tel: 255655

Tafelstraat 13

Zie ook gezamenlijke agenda NSEM en Tafelstraat 13.

Ma. 9 apr. Droomgroep
Woe 11 apr. Lijfwerk.

LV&S

Uitslagen indoorsportweek

Badminton
Dames: 1. R. Platen; 2. M. Bootsman.
Heren B/C: 1. R. Triefling; 2. D. v. Gestel.
Heren D/E: 1. R. Santee; 2. P. Janssen.

Bridge

1. J. Bergers - F. Visser; 2. B. Meyer - M. Brandwagt; 3. T. Jorna - L. Spaapen; 4. M. Pijters - J. Kleijnen; 5/6. G. v. Gogh - J. Ruyt; 5/6. A. Reeko - N. Nelissen; 7. M. Perquin - E. Custers; 8. H. Bakker - R. Hünen; 9. E. Noorthoorn - R. v.d. Zee; 10. I. Miljoen - R. Mellink.

Tennis

Heren enkel B/C: 1. R. Dorenbos; 2. G. Wieland; 3. M. Pont;
Herens enkel D/E: 1. M. v. Dorst; 2. H. Smeets; 3. H. Janssen.
Dames enkel B/C: 1. J. Davidse; 2. K. v. Maarleveld; 3. A. Bakker.
Dames enkel D/E: 1. P. Peek; 2. M. Verhoef; 3. M. v. Nispen.

Verder uitslagen volgen.

Koninginnedag

Koninginnedag 30 apr. as zijn er geen lessen.

Zaalhockey

Vanaf heden vervallen de lessen van het zaalhockey op de donderdag van 16.00-18.00 u. in de sporthal Randwyck.

Lagakari

16 t/m 22 apr.: Zeilinstruieweek.
Begin mei: Opening vaarseizoen
5 en 6 mei: Zeilweekend met Boreas
15 juni: Barbeque
13 t/m 20 juli: Zomerzeilweek.

Saurus

5 apr. Eetspeurtocht voor lenteleden
8 apr. Onderlinge voorjaarswedstrijden + feest in het Mosselhuis
10 apr. Materiaalavond voor lenteleden

12 apr. Coachraad 'blessures'

10 mei Coachraad

31 mei Coachraad 'coachcursus 4'

16 juni Ridderregatta

21 juni Coachraad 'coachcursus 2'

Elke di. avond 19.30 u. materiaalavond,

Hoge Kanaaldijk 100

Elke wo. avond 19.00-20.15 u. conditie-

training, Sporthal Randwyck.

Economie

MAES

De Onderwijs-Commissie van MAES zoekt enthousiaste tweedejaars die de Onderwijs-Commissie willen versterken. Bel Frank 09-32-11-714269 of stop een briefje in de EFM-briefvenbus.

E.F.M.-Agenda

6 april: MAES-voetbaltoernooi, aanvang 13.30 in Sporthal Randwyck.

8-15 april: ALFA-excursie naar Berlijn.

EFM-lustrumactiviteiten

25 april: MAES-excursie naar CPB in Den Haag

27 april: EFM Algemene Ledenvergadering

27 april: Mercurius-excursie naar MBA in Rotterdam

2 mei: MAES-lezing door Drs. Jack Birner

2 mei: lustrumfeest in Dominicanerkerk.

2 en 3 mei: Imperator-workshop met als thema 'Japanese Threat, European Answer'.

7 mei: 14.00 uur, Lezing door Mr. Luns, ex-secretaris-generaal van de NATO.

Elke donderdag kan men tussen 13.00-

13.30 uur inschrijfformulieren afhalen voor: de werkconferentie van HCG, de STEP-accountancydagen, de Unilever Financial Workshop, het Businesscourse-magazine en de EFM-strodpassen.

Geneeskunde

Instituutseminar Hart- en Vaatziekten.

M.i.v. 1990 is het Instituut Hart- en Vaatziekten gestart met een cyclus seminars over het onderzoekthema Hart- en Vaatziekten in de jaren '90. Prof. dr. P. Brugada, leider van de divisie Coronaralidien, is de vierde inleider in de cyclus met de voordracht: 'Transcoronaire chemische ablatie van ritmestoornissen'. De lezing beoogt de instituutmedewerkers en andere geïnteresseerden binnen de instelling inzicht te verschaffen in de huidige onderzoeklijnen binnen de divisie Coronaralidien alsmede de richting waarin het onderzoek zich in de toekomst zal gaan ontwikkelen. Het Bestuur van het Instituut Hart- en Vaatziekten nodigt een ieder van harte uit de lezing bij te wonen. Datum: woensdag 11 april. Plaats: Collegezaal BMC. Tijd: 16.30 uur.

MFV Reflex Klinische Lezingen

Eén maal in de drie weken een patiëntencasus/presentatie door een klinische vakgroep op Randwyck in Colloquiumzaal 0.124, van 09.30 tot 11.00 uur.

* di. 24 apr.: Immunologie. Tijd: 15.30 - 17.00 uur.

* di. 15 mei: Huisartsgeneeskunde.

* di. 05 jun.: Medische Psychologie.

Titel: "De operante behandeling van chronische lage rugpijn".

* di. 26 jun.: Oogheelkunde.

Wetenschapswinkel.

Naar aanleiding van een vraag van de contactgroepen Borstkankerpatiënten Limburg, zoekt de Wetenschapswinkel een of twee studenten die een onderzoek willen verrichten naar de frequentie van lumpectomie en mastectomie in de Limburgse ziekenhuizen en naar de veranderingen die zich de afgelopen jaren hebben voorgedaan in het aantal lumpectomie- versus het aantal mastectomie-operaties. Het onderzoek is geschikt als wetenschapstage voor derde- of vierdejaars studenten geneeskunde. Nadere informatie is te verkrijgen bij: Dr. M. von Meyenfeldt - Algemene Heelkunde tel.nr. 861609/2967 of bij Drs. J. Haesen - Wetenschapswinkel tel.nr. 887120.

Rijksuniversiteit Limburg in cijfers

Aantal faculteiten: 5
Aantal vakgroepen: 58
Aantal gepromoveerden (cumulatief over alle jaren): 282
Teldatum 1 maart 1990

Studenten

Totaal ingeschrevenen per faculteit naar geslacht:

Bron: Dienst Studentenzaken

Teldatum: 15 maart 1990

	M	V	Totaal
Faculteit der Geneeskunde	432	520	952
Faculteit der Gezondheidswetenschappen	466	1284	1750
Faculteit der Rechtsgeleerdheid	708	728	1436
Faculteit der Economische Wetenschappen*	1017	400	1417
1e graads lerarenopleiding	19	41	60
Totaal	2642	2973	5615

* exclusief accountancy

Aantal eerstejaars studenten per faculteit naar geslacht:

Bron: Dienst Studentenzaken

Teldatum: 1 december 1989

	M	V	Totaal
Faculteit der Geneeskunde	68	84	152
Faculteit der Gezondheidswetenschappen	132	405	537
Faculteit der Rechtsgeleerdheid	189	222	411
Faculteit der Economische Wetenschappen	338	178	516
1e graads lerarenopleiding	21	44	65
Totaal	748	933	1681

Afgestudeerden

Totaal geëxamineerden per faculteit naar geslacht:

Bron: Dienst Studentenzaken

Teldatum: 15 maart 1990

	propaedeuse		doctoraal		tweede fase				
	M	V	Tot.	M	V	Tot.	M	V	Tot.
FdG	827	736	1563	594	436	1030	439	285	724*
FdGW	483	1421	1904	165	476	641			
FdR	708	682	1390	252	232	484			
FdEW	328	96	424	36	11	47			
1e grd.	123	251	374**						
Totaal	2346	2935	5281	1047	1155	2202	562	536	1098

* geneeskunde: basisarts

** 1e grd: 1e graads bevoegdheid HBO-Gezondheidszorg

Herkomst eerstejaars studenten

Regionale herkomst studenteninstroom 1989:

Bron: Dienst Planning, Ontwikkeling en Beleid

Teldatum: 1 december 1989

	FdG	FdGW	FdR	FdEW	Totaal
Zuid-Limburg	37 24%	88 16%	186 45%	163 32%	474 29%
Overig Limburg	12 8%	44 8%	48 12%	49 9%	153 9%
Overig Nederland	103 68%	405 75%	177 43%	304 59%	989 61%
Totaal	152 100%	537 100%	411 100%	516 100%	1616 100%

Personeel in fte's (excl. WSW, dienstweigerders en stagiaires):

Bron: Dienst Personele Zaken, Afdeling Automatisering & Informatie

Teldatum: 28 februari 1990

	M	V	Totaal
Algemene Diensten	198,83	126,17	325,00
Faculteit der Geneeskunde	473,55	232,71	706,26
Faculteit der Gezondheidswet.	132,18	114,76	246,94
Faculteit der Rechtsgeleerdheid	94,52	67,50	162,02
Faculteit der Economische Wet.	137,20	47,70	184,90
Faculteit der Algemene Wet. i.o.	42,40	14,20	56,60
Totaal	1073,68	603,04	1676,72

Aantal medewerkers (excl. WSW, dienstweigerders en stagiaires, NWO en onbezoldigde aanstellingen):

Bron: Dienst Personele Zaken, Afdeling Automatisering & Informatie

Teldatum: 28 februari 1990

	M		V		Totaal	
	vst	tdl	vst	tdl	vst	tdl
Algemene Diensten	178	42	132	43	310	85
Faculteit der Geneeskunde	393	135	163	119	556	254
Faculteit der Gezondheidswet.	92	52	68	78	160	130
Faculteit der Rechtsgeleerdheid	53	57	34	52	87	109
Faculteit der Economische Wet.	77	137	25	45	102	182
Faculteit der Algemene Wet. i.o.	21	22	5	10	26	32
Totaal	814	445	427	347	1241	792

Exploitatielasten (bedragen x f 1.000.000,-)

Bron: Dienst Financiële Zaken

Teldatum: 1 maart 1990

Jaar	Personeel	Overige lasten	Geoormerkt	Totaal
1985	71,4	26,0	8,1	105,5
1986	81,8	24,6	11,6	118,0
1987	89,9	27,0	10,7	127,6
1988	90,1	26,1	9,2	125,4
1989	94,9*	29,8*	9,4*	133,6*
1990	110,3*	37,6*		147,9*

* Begrotingscijfers.

Productie: Dienst Voorlichting

Dienst Voorlichting

A'dam, datum: 20 april,
prijs: f 5,-. aanmelden bij Annemarie:
255798.

FISEM

De FISEM is een organisatie van geneeskunde-studenten die tracht op diverse wijzen internationale studenten uitwisselingen te realiseren. Binnen het bestuur is plaats voor enkele nieuwe leden. Belangstellenden kunnen contact opnemen met Henco Mulder (256534/postvakje 3MF) of Anne-Marie Niekamp (255798/postvakje 2MF). Vooral 1e en 2e jaarsstudenten roepen wij op te reageren.

Gezondheids- wetenschappen

GVO-initiatief

Het GVO-initiatief organiseert op wo 2 mei een excursie naar het Landelijk Centrum GVO te Utrecht. Aan de hand van praktijkgerichte opdrachten zal

kennis worden gemaakt met het unieke informatie- en gegevensbestand. Voorkeur voor zo'n opdracht kan eveneens opgegeven worden bij inschrijving mbt praktijksituaties of onderwerpen. Slechts 15 studenten kunnen mee, wees er snel bij! Datum: 02-05-90, kosten: f. 15,- (giro 5914832 tnv GVO-init.) Plaats: Land. Centrum GVO Utrecht. Inschrijving/informatie: Mirjam Pol (252435). Opgave voor 12 april.

Onderzoeksproject

Bij het NISSO te Utrecht wordt met spoed een student gevraagd die (in een tijdsbestek van ± 3 mnd.), een literatuurstudie (jaarwerkstuk) of een onderzoeksstage wil uitvoeren ten behoeve van de ontwikkeling van een videoband over abortus provocatus voor m.n. vrouwen met een lage opleiding en/of een migrantenachtergrond. Inlichtingen bij Janie Ramakers, Nisso Utrecht, 030-946246, of Vrouwenstudies GW 7334.

Derde-jaars studenten BGK

De blokperiode van de planningsgroep

3.6.6. 'Chemische Carcinogenese' wordt met een week verlengd vanwege de grote en complexe hoeveelheid leerstof die behandeld moet worden. Het blok loopt nu af op 22 juni op welke dag ook de bloktoets afgelegd kan worden.

Vertrek medewerkers

Per 1 apr. '90 vertrekken Dr. Theo Dassen en Dr. George Evers als medewerkers van de vakgroep Verplegingswetenschap. George Evers is per 1 apr. aangesteld als (gast)hoogleraar aan het Centrum voor Ziekenhuiswetenschappen van de Katholieke Universiteit Leuven en blijft daarnaast part-time werkzaam als voorzitter van de Kamer voor Beroepsvraagstukken van de Nationale Raad voor de Volksgezondheid. Theo Dassen zal per 1 april full-time werkzaam zijn als universitair docent bij de opleiding Verplegingswetenschap, afdeling Opleiding, Onderzoek en Ontwikkeling van de Rijksuniversiteit Groningen.

Stage-plaatsen

Bij de Stichting Consument & Veiligheid te A'dam zijn twee stage-plaatsen beschikbaar voor GVO en/of BW studenten in het kader van een onderzoek naar Blessures op Kunstskibanen. Aanvang: 1 aug. en 1 nov. Info: L. Bouter, tel. 887352/7379.

Rechts- geleerdheid

Video van de week

Di. 10 apr. 12.00 uur Kollegezaal: "Het openbaar ministerie" (23 min.)

Bloktoetsen 4-weeks blokken

Wo. 11 apr. 09.00 uur kollegezaal bloktoetsen 4-weeks blokken

Paasvakantie

Wo. 11 apr. t/m zo. 6 mei

Bedrijvendag

11 april: Bedrijvendag georganiseerd door Jurist in Bedrijf, ontvangst: 08.30 uur feestzaal Oud Gouvernement

Video van de week

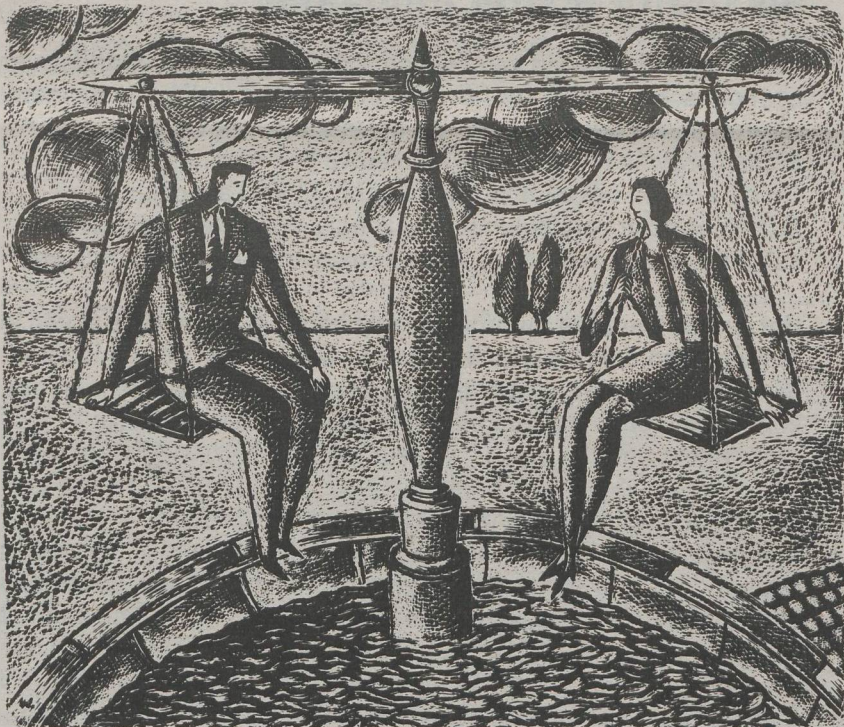
Di. 17 apr. 12.00 uur Kollegezaal: "Alle-mansrecht"

Algemene Wetenschappen

Vier grote Europese dichters

In de collegereeks Algemene Wetenschappen spreekt **Wiel Kusters**, hoogleraar in de Algemene en Nederlandse Letterkunde, in de maanden april en mei 1990 over vier grote Europese dichters: Herman Gorter, Georg Trakl, Paul Celan en Gerrit Kouwenaar. Van **Herman Gorter** komt met name de roemruchte bundel *Verzen* ter sprake, waarvan honderd jaar geleden de eerste druk verscheen. **Georg Trakl** wordt besproken om de grote invloed die hij in onze dagen uitoefent op jonge Vlaamse en Nederlandse dichters. De in 1968 in Parijs overleden **Paul Celan** staat in 1990 internationaal bijzonder in de belangstelling: er vinden congressen en symposia plaats ter gelegenheid van zijn zeventigste verjaardag. En **Gerrit Kouwenaar** ten slotte, aan wie **Wiel Kusters** zijn dissertatie wijdde, ontving onlangs uit handen van koning **Boudewijn de grote** de Pijls der Nederlandse Letteren. De colleges zijn toegankelijk voor alle belangstellenden. Plaats: Ts. 53, kamer 00.89. Data: wo 11 en 25 april, 2 en 9 mei 1990, van 16.30 tot 17.30. Info: 888689/365.

Talent geeft de doorslag.

In de accountancy, tot voor kort een bij uitstek 'mannelijk' beroep, zijn de laatste jaren steeds meer vrouwen te zien. Zeker bij KPMG Klynveld Kraayenhof & Co., accountants, treden de laatste jaren veel jonge, goed opgeleide vrouwen aan. Dit is zonder twiifel te danken aan de opstelling van Klynveld: mannen en vrouwen worden op gelijke criteria gewogen. Wat de doorslag geeft, is talent.

Jonge economen. V/M, beginnen bij ons aan een uitdagende carrière die zij op een geheel eigen wijze kunnen invullen. De moderne accountant loopt in vele opzichten voorop. Zij dient niet alleen deskundig te zijn op vele terreinen, maar moet ook gedrevenheid, tact en creativiteit tonen. Mede daarom voelen veel vrouwen zich bij ons thuis en leveren zij een essentiële bijdrage aan de volwaardigheid en de kracht van onze organisatie.

Voel je aangetrokken tot een dynamische omgeving waarin man en vrouw een veelbelovende toekomst tegemoet gaan, maak dan een afspraak bij Klynveld, onderdeel van KPMG met 60.000 medewerkers in 114 landen. Een toonaangevende organisatie op het gebied van accountancy, EDP audit, organisatie- en belastingadvies.

Bel of schrijf naar Louis Chr. Dell, Hoofd Werving & Selectie, Strauviskylaan 1257, 1077 XX Amsterdam, telefoonnummer 020-5461600.

KPMG Klynveld Kraayenhof & Co.
Accountants

Jonge economen kunnen bij ons hun kracht ontdekken.

KANDIDAATSTELLING VERKIEZING STUDENTLEDEN 1990

Zoals in de vorige Observant gemeld, vindt de kandidaatstelling voor de in 1990 te houden verkiezingen voor de studentleden van de Universiteitsraad en de Faculteitsraden plaats op: **9, 10 en 11 april 1990**. De daarvoor benodigde formulieren zijn verkrijgbaar op de inzageplaatsen. Mochten daar geen formulieren meer beschikbaar zijn, neem dan even contact op met het Centraal Stembureau, kamer 0026B, Oud Gouvernement. Op 12 april 1990 zal het Centraal Stembureau zich over de ingediende kandidatenlijsten beraden. Worden er fouten geconstateerd dan kunnen die op **17 en 18 april 1990** worden gecorrigeerd bij het Centraal Stembureau (N.B.: er kunnen dan geen nieuwe kandidatenlijsten meer worden ingediend !!!). Voor vragen kunt u terecht bij de secretaris van het Centraal Stembureau, G. Hensen, kamer 0026B, Oud Gouvernement.

Partner Consult

Adviesbureau voor partnerkeuze in Zuid- en Oost-Nederland voor het Acad., H.B.O., of vergelijkbaar ontwikkelingsniveau

U hebt het druk, fijne vrienden en interessante hobbies maar u mist die ene vaste partner. U kiest niet voor toeval, wel voor doelgericht zoeken. Partner Consult kan u daarbij helpen. Wij zijn erkend door de Raad van Toezicht van WVC. Voor informatie of aanvragen van brochure, bel: Mw. Schiks 045-740088.

GRIEKSE EETHUIS

nellas

DE BETERE GRIEKSE
SPECIALITEITEN

Menu's vanaf:
f 9,50 tot f 24,50

Gefrituurde visjes

Gegrilde makreel en forel

Geopend 17-22 uur
Dinsdags gesloten

Alex. Battalaan 61
Maastricht, Tel. 043-215358

Boekhandel

DE TRIBUNE

Kapoenstraat 8

6211 KW Maastricht

Telefoon (043) 251978

literatuur

pro civibus
verzekert academici

niets
aan de
hand?

houden zo! mét een
prima verzekering van
pro civibus.

Amsterdam 020-5708208
Stadhouderskade 140
Groningen 050-184114
Spilsluizen NZ 11

Het Ministerie van Economische Zaken zet zich in voor het bevorderen van economische groei. Het gaat daarbij om het scheppen van gunstige randvoorwaarden (zoals technologische vernieuwing) voor de economische ontwikkeling en het wegnemen van groeibelemmeringen. Het werk van het ministerie speelt zich af op het raakvlak van bedrijfsleven en overheid, waarbij EZ met haar ruim 6.000 mensen een brugfunctie vervult.

Op de beleids- en stafafdelingen van het ministerie in Den Haag werken in dit kader zo'n 1.400 mensen aan een groot aantal onderwerpen, zoals algemene economische politiek, dienstverlening, industrie, midden- en kleinbedrijf, energievoorziening, innovatie en milieu, handelspolitiek en internationale economische betrekkingen. Het ministerie heeft hiervoor een jaarlijks budget van 3,5 miljard gulden.

EZ's Summer Course 1990: alléén voor afstudeerders met brede belangstelling

Voor de vierde maal in successie organiseert het Ministerie van Economische Zaken een intensieve Summer Course. Als toekomstig econoom, bedrijfskundige of jurist biedt EZ u de mogelijkheid zich drie dagen in te leven in de positie van beleidsmedewerker. Het centrale thema van deze Summer Course is "EZ als motor achter technologische vernieuwing". Daarom zijn ook mensen met een technisch-universitaire achtergrond welkom.

Met behulp van presentaties door ervaren beleidsmedewerkers krijgt u een scherp beeld van het werkterrein van EZ. Daarmee legt u tevens een goede basis voor een eventuele toekomstige loopbaan met ruime perspectieven. Drie dagen (inclusief een avondprogramma en overnachtingen) intensief bezig zijn met de relatie tussen EZ en het Nederlandse bedrijfsleven levert de volgende interessante programmapunten op: inzicht in het personeelsbeleid en de organisatie van EZ, loopbaanmogelijkheden, technologiebeleid,

interdepartementaal overleg, rollenspel Interne (EG) Markt en case-study energie en milieu.

29 t/m 31 augustus 1990: top-studenten ontdekken EZ als motor achter innovatie

De primaire doelgroep van Economische Zaken is het bedrijfsleven. Economische groei is voor een groot deel afhankelijk van de manier waarop en het tempo waarin we in staat zijn innovaties te implementeren in bestaande en nieuwe bedrijfsprocessen. Op beleids- en uitvoerend niveau geeft EZ veel aandacht aan technologische vernieuwing. Met kennis, contacten, adviezen en subsidies wordt technologische vernieuwing actief gestimuleerd.

Het succes van deze Summer Course hangt in grote mate af van de zelfwerkzaamheid van de deelnemers. Die moeten door middel van afstudeerprojecten, scripties of het gekozen vakkenpakket dan ook kunnen aantonen dat hun interesses en ambities duidelijke raakvlakken hebben met het werkterrein van EZ.

Twintig studenten die in 1991 afstuderen als econoom, bedrijfseconoom, jurist, bedrijfskundige of ingenieur zullen worden uitgenodigd voor deze intensieve kennismaking. Denkt u een goede bijdrage te kunnen leveren en bent u geïnteresseerd in deelname aan de Summer Course 1990, stuurt u dan uw aanmelding vóór 10 mei a.s. naar het Management Development Team van het Ministerie van Economische Zaken, Postbus 20101, 2500 EC Den Haag, ter attentie van mevrouw drs. M. Zuidgeest. Wel graag met onderbouwing van uw ambities en interesses, uitgebreide vermelding van uw studierichting en afstudeervariant.

Voor meer informatie kunt u mevrouw Zuidgeest ook bellen, op (070) 379 65 36.

Ministerie van Economische Zaken

Samenstelling Marlies In de Braekt

Mosasaurus

Van 12 april tot 1 september is in het Natuurhistorisch Museum Maastricht de tentoonstelling: 'Mosasaurus, van bot tot beeld' te zien.

De tentoonstelling geeft een beeld van hoe men de afgelopen tweehonderd jaar 'vorm heeft gegeven' aan Mosasauriërs. Dit gebeurt aan de hand van zo'n dertig meer of minder geslaagde reconstructies: van zee-slang-achtig monster tot grote zwemmende hagedis. Centraal in deze tentoonstelling staat het bijna zes meter lange, vrijwel complete skelet van een Mosasaurus. Dit skelet werd opgegraven in de kalkafzettingen van Kansas (USA) en aangekocht door het Nationaal Natuurhistorisch Museum te Leiden. Bij wijze van uitzondering is dit enorme skelet voor een periode van vijf maanden uitgeleend aan het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

Het museum is geopend op werkdagen van 10.00 - 12.30 uur en van 13.30 - 17.00 uur. Op zondag van 14.00 - 17.00 uur.

SLIM

Doel van de Stichting Limburg geïmproviseerde Muziekstichting (SLIM) is moderne jazz en geïmproviseerde muziek te promoten in de provincie Limburg. Onder leiding van Jan Formannoy, gitarist en docent aan het Maastrichts Conservatorium en de Heerlense Muziekschool, wordt de komende maanden een leerorkest gevormd uit maximaal twintig muzikanten. De band doet praktische en theoretische vaardigheden op en zal tijdens de bijeenkomsten arrangementen instuderen: diverse ritmes uit de jazz en aanverwante stijlen komen daarbij aan bod. Een redelijke instrumentale vaardigheid en bekendheid met het notenschrift is gewenst. In het leerorkest is

ruimte voor alle instrumenten die gangbaar zijn in de jazzmuziek. De cursus wordt tien zondagavonden gegeven van 29 april tot en met 1 juli in het Löss Theater. De eerste cursusbijeenkomst is gratis. De avond geeft een indruk wat de cursus te bieden heeft. Aan het eind van deze avond kun je je definitief inschrijven. De kosten bedragen fl 150,-. Wie zeker wil zijn van een plaats kan zich voortijdig telefonisch aanmelden bij Tonny Peters, tel. 043-256511. Ook voor de kennismakingsavond dient men zich telefonisch aan te melden. Alleen de eerste twintig deelnemers kunnen worden geplaatst.

Dansgroep Reflex

Op het programma staan vier choreografieën. Aphroditale van Pauline Daniëls is een dans voor drie vrouwen. Contrastend daarmee is Triumvirate van Ted Brandsen, een dans voor drie mannen. In Bless van de Franse Christine Bastin pogen twee danseressen op acrobatische wijze hoogte- en dieptepunten van een lesbische verhouding uit te beelden. De danseres Patrizia Tuerlings maakt met BRMS haar choreografisch debuut. Stadsschouwburg, 6 april: 20.00 uur.

Prins van Homburg

Toneelgroep De Appel geeft op 11 april in de Stadsschouwburg om 20.00 uur een voorstelling van: Prins van Homburg van Heinrich von Kleist. Het hof van de keurvorst vermaakt zich met de slaapwandelende prins van Homburg. Hem wordt een lauwerkranen op het hoofd gedrukt en prinses Nathalie wordt hem als bruid aangeboden. Als Van Homburg wakker wordt beschouwt hij alles als een droom, maar raakt vervolgens toch verward als hij merkt dat de handschoen die hij in zijn hand heeft dezelfde is als die de prinses kwijt blijkt te zijn.

Hoe bruisend de Limburgse cultuur is, bleek deze week weer eens. Zondag 17 maart werd de Vereniging Literaire Activiteiten Maastricht, kortweg VLAM, ten doop gehouden. Een aantal Limburgse auteurs voelt zich in de kuif gepikt door dit initiatief. VLAM lijkt niet alleen veel te veel op VLA, afkorting van Vereniging van Limburgse Auteurs, ze is zelfs gelijklopend aan de naam van het literaire tijdschrift van de VLA, dat ook VLAM heet. Jan Willem van Besouw, journalist en puzzelontwerper, heeft zijn ongenoegen gespuid in een nogal verhit briefje aan de verse VLAM. "De mensen achter de echte VLAM hebben vuurspuwend laten weten het niet te zullen accepteren als de naam van hun literair tijdschrift plotseling zou worden misbruikt door een groepje zich 'schrijvers' noemde Maastrichtenaren. Om werkelijk tot de VLA(M) te kunnen behoren, moet je heel wat meer in je mars hebben dan alleen een Maastrichts geboortebewijs en (misschien) een bewijs dat je ooit een gedicht of zelfs een verhaal(tje) hebt geschreven." Zelfs dat is niet nodig om lid van VLAM te worden.

Met een dreigement juridische stappen te zullen ondernemen als VLAM jr. niet reageert op de brief eindigt Besouw, overigens "Sans rancune". De boosheid van Besouw en VLA(M) lijkt niet alleen te worden opgewekt door een lastige naamsgelijkenis maar vooral door hartzee, het gevoel er buiten te staan. Als VLA lid wordt van VLAM is toch alles opgelost?

In de VLA is het ook geen koek en ei. De schrijvers zijn er achter gekomen, dat niet alle leden even braaf zijn geweest in de oorlog. In dit vijftigste herdenkingsjaar van de bevrijding is de VLA verdeeld in twee stukken: "goede" en "foute" vlaaien dus.

In nummer 25 werd in Bericht uit Maastricht melding gemaakt van twee initiatieven voor een theaterwerkplaats. Het concept-advies van de Raad voor de Kunst ligt nu op tafel bij het ministerie van WVC. Volgens dit advies moet de subsidie gaan naar het initiatief van Thijs Lenders c.q. het Lösstheater. Dat is een tegenvaller voor Ger Kockelkorn, provinciaal gedeputeerde voor cultuur. Hij draagt

namelijk de andere initiatiefneemster, Stichting Theaterwerkplaats Limburg, een zeer warm hart toe. Gedeputeerde Staten hebben het op de prioriteitenlijst geplaatst en er is een startsubsidie van 250.000 gulden toegezegd. Als de minister het advies van de Raad voor de Kunst overneemt, zou dat niet alleen een financiële tegenvaller zijn voor "zijn" stichting. Het zou vooral zijn politiek imago deuken. Hij heeft daarom een brief geschreven naar het ministerie, waarin hij nog eens uitlegt waarom de provincie de voorkeur geeft aan het initiatief van de stichting Theaterwerkplaats. "Continu, structureel en substantieel" zijn de sleutelwoorden. De Löss theaterwerkplaats ziet de provincie als een van de "meer vluchtig opduikende initiatieven die vooral gebaseerd zijn op toevallig aanwezige visies of talenten." Maar Kockelkorn wil niet eigenwijs zijn en belooft ook het Löss initiatief te honoreren. Dat geld moet ofwel komen uit het Ontwikkelingsfonds, een flinke pot met geld voor incidentele, innoverende initiatieven op maatschappelijk en cultureel gebied, ofwel van de 250.000 gulden die al beloofd zijn aan de stichting Theaterwerkplaats Limburg. Er is weliswaar nog geen officiële beschikking, maar het vertrouwen dat die tweeënhalve ton er komt is gewekt. Op basis daarvan heeft de stichting inmiddels een contract afgesloten met Guido Wevers, artistiek leider van de theaterwerkplaats in oprichting. Tegenover dit gebaar van de provincie om alsnog beide initiatieven te steunen zou het gepast zijn als ook het ministerie beide initiatieven zou steunen. Volgens Ed Scherpenhuijsen, woordvoerder van de afdeling podiumkunsten, denkt het ministerie wel aan zo'n oplossing. Het Lösstheater zal niet dwars liggen. Hans Crombag, voorzitter van de stichting Lösstheaterwerkplaats in oprichting: "Het gaat ons erom dat wij aan het werk kunnen, niet dat anderen niet meer kunnen werken." Er komen twee theaterwerkplaatsen, dat is zeker. Of Limburg er groot genoeg voor is, blijft de vraag.

Lucia Geurts

Theater

Reflex, dansgroep, Stadsschouwburg, 6 april: 20.00 uur.

De miraculeuze comeback van Mea L. Loman, toneelgroep Artsjok, Löss Theater, 6 + 7 april: 20.30 uur.

Geen geheimen meer, Toneelvereniging Misa en Scene, Theatercafé, 6 + 7 april: 23.00 uur.

West Side Story, Koninklijk Ballet van Vlaanderen, Stadsschouwburg Heerlen, 6 april: 20.00 uur.

De Draak, Theatergroep Het Vervolg, Zaal het Vervolg, 7 april: 19.30 uur + 8 april: 14.30 uur.

Zondagskinderen, John Kraaykamp e.a., Stadsschouwburg, 7 april: 20.00 uur.

La Finta Giardiniera, Opera Forum Jong, Stadsschouwburg, 8 april: 20.00 uur.

Vrijdag, van Hugo Claus, Toneelgroep Amsterdam, Stadsschouwburg Heerlen, 9 april: 20.00 uur.

Een nacht ijs, Peter Faber en Olga Zuiderhoek, Stadsschouwburg, 10 april: 20.00 uur.

Prins van Homburg, van Heinrich von Kleist, Toneelgroep de Appel, Stadsschouwburg, 11 april: 20.00 uur, Stadsschouwburg Heerlen, 21 april: 20.00 uur.

De vrije val van Victor Thieu, Bavo Galama, Stadsschouwburg, 12 april: 20.00 uur.

Wisent, Theatergroep Spelont, Löss Theater, 12, 13, 24, 25, 26 + 27 april: 20.30 uur.

Bizarre Symfonie, Theatergroep Het Gebeuren, Zaal Het Vervolg, 13 april: 20.30 uur.

Coincidental, danseres Ellen Fisher, Löss Theater, 14 april: 20.30 uur.

Ernst, komedie van Oscar Wilde, Theater van het Oosten, Stadsschouwburg Heerlen, 18 april: 20.00 uur.

Mevrouw Bijl, Martine Bijl, Stadsschouwburg, 19 april: 20.00 uur.

De bittere tranen van Petra von Kant, Zuidelijk Toneel & St. Strooker, Stadsschouwburg, 20 + 21 april: 20.00 uur.

De Duizenddichter, Theatercafé, 20 april: 20.00 uur.

Theatertoerisme, Het Goede Doel, Stadsschouwburg Heerlen, 20 april: 20.00 uur.

A Liebestraum, Theaterunie, Zaal Het Vervolg, 21 april: 20.30 uur.

Missen, dansproductie van Xander Vervoort, Löss Theater, 21 april: 20.30 uur.

BZN, popconcert, Stadsschouwburg Heerlen: 22 april: 20.00 uur.

Ongewoon Tussenspel, Theatergroep Blauwe Maandag Compagnie & De Voorziening, Stadsschouwburg, 25 april: 19.00 uur.

Beste maatjes, Paul de Leeuw, Stadsschouwburg Heerlen, 25 april: 20.00 uur.

Tour de Chant, Jasperina de Jong, Stadsschouwburg, 26 april: 20.00 uur.

Oklahoma, Opéra Royal de Wallonie, Théâtre Royal Luik, 11 + 14 april: 14.30 uur, 12, 13 + 15 april: 20.00 uur.

Muziek

Koffieconcert, cellist Roeland Duijne en pianist Sander Sittig, Redoute, 8 april: 12.30 uur.

Passieconcert, Annakerk Maastricht, 9 april: 20.00 uur.

Lunchconcert, Stauffer Gitaarduo, Redoute, 11 april: 12.30 uur.

Limburgs Symphonie Orkest, m.m.v. Studentenkorps Conservatorium Maastricht, o.l.v. Salvador Mas Conde, Staargebouw, 12 april: 20.00 uur.

Fiacco Jimenez, accordeonist, Staargebouw, 13 april: 20.00 uur.

Lunchconcert, pianiste Annette Middebeek, Redoute, 18 april: 12.30 uur.

Benico Trio, Intropodium, 14 april: 20.30 uur.

Harmonie Wilhelmina en koor St. Muziekdramatische Producties Limburg, Staargebouw, 20 april: 20.00 uur.

Liederencital, tenor Hein Meens, zaal Conservatorium, 20 april: 20.00 uur.

Delta Ensemble, Intropodium, 22 april: 15.30 uur.

Liederencital, sopraan Roberta Alexander, Redoute, 24 april: 20.00 uur.

Lunchconcert, Berthe van de Boomen en Mirjam Verheggen, 25 april: 12.30 uur.

Walter Nita & The Run, popgroep, Dominicanerkerk, 26 april: 20.00 uur.

Exposities

Studium Generale, tentoonstelling over leven en werk van de in Maastricht geboren theoloog en filosoof Mathieu Schoenmakers (1875-1944), Universiteitsbibliotheek, Bonnefantenstraat 2, 16 maart t/m 13 april. Openingstijden: ma, di wo 9-18 uur, di, 9-21 uur, vr 9-17 uur, za 10-14 uur.

Anne Wind, monotypes en schilderijen, Schuurwirth & van Noorden, Rechtsstraat 64, Maastricht, 17 maart t/m 14 april.

Sim Visser, aquarellen, olieverven en pastels, en Jeltje Nikkels-De Bosch Kemper, keramiek, Galerie Hof van Oensel, Haagstraat 5, Oensel-Schimert, 17 maart t/m 20 april. Openingstijden: do t/m zo: 14-17 uur.

Jos Dirix, beelden, Annemiek Jongen e.a., gouaches en schilderijen, Galerie de Sauveur, Dorpstraat 21, Ulestraten, 17 maart t/m 23 april. Openingstijden: do t/m zo 14-17 uur.

Théodore Schaeapkens, schilderijen en tekeningen, Bonnefantenmuseum, 28 jan. t/m 6 mei. Openingstijden: di t/m vr

10-17 uur, za + zo 11-17 uur.

Richard Serra, tekeningen, Bonnefantenmuseum, 18 febr. t/m 27 mei. Openingstijden: zie boven.

Ger Stallenberg, schilderijen, Galerie Artisan, Grote Gracht 43, Maastricht, 24 maart t/m 28 april 1990. Openingstijden: di t/m za 13.30-17.30 uur.

Jacqueline van Dongen, schilderijen en Miriam Severijns, brons, Galerie De Keerder Kunstkamer, Kerkstraat 10 Cadier en Keer, 30 maart t/m 29 april. Openingstijden: vr t/m zo van 13-18 uur en volgens afspraak.

Twan Lenders, beelden en tekeningen, Galerie Signe, Akerstraat 82a Heerlen, 7 april t/m 6 mei. Openingstijden: wo t/m zo, 14-17 uur.

Felix van de Beek, Galerie Signe, Ottostrasse 88/90, Aken, 1 t/m 29 april. Open: do 18-21 uur. Vr t/m zo 14-17 uur.

Grenzbereiche der Druckgraphik, diverse kunstenaars, Generaalshuis, 10 maart t/m 2 april. Openingstijden: ma 13-16 uur, di-vr 11-16 uur, za 11-14 uur.

Paul Bartels, 32 zeefdrukken, Kasteel Bethlehem, Jeruzalemweg 1 Maastricht, 25 maart t/m 23 mei. Openingstijden: ma t/m vr 9-17 uur.

Erik Toebosch, schilderijen en zeefdrukken, Gemeentemuseum Roermond, 24 maart t/m 27 mei. Openingstijden: di t/m vr 11-17 uur, za en zo 14-17 uur.

Wouter van Romondt, schilderijen, tekeningen, platiëken, Galerie Fah, Brusselsestraat 80 Maastricht, 30 maart t/m 6 mei. Openingstijden: vr-zo 13-17 uur.

Lydia Schouten, installations, mixed-media, Galerie Wanda Reiff, Rechtsstraat 42 Maastricht, 10 maart t/m 28 april. Openingstijden: di t/m za 13-18 uur.

Jiri Kolár, Hommage à van Gogh, Museum Van Bommel - Van Dam,

Deken van Oppensingel 8, Venlo, 25 maart t/m 6 mei. Openingstijden: di t/m vr 10-16.30 uur.

Cristianne Roovers, keramische objecten en Peter Bertus, schilderijen en etsen, Galerie Anny van den Besseelaar, Tafelstraat 6a, Maastricht, 7 t/m 29 april. Openingstijden: do-zo 13-17.30 uur.

Film

Speelweek 6 t/m 12 april

Filmhuis Lumière, Bogaardenstraat 40b

Dagen van Dulsternis, 20.00 uur
Short film about love, 21.00 uur
Torch Song Trilogy, 22.30 uur.

Mabi, Kleine Gracht 24a

Born on the fourth of July, vr t/m zo om 14.30, 20.30 uur. Ma, di, do om 20.30 uur. Wo om 14.30, 20.30 uur.

Harlem nights, vr t/m zo om 14.30, 21.00 uur. Ma t/m do om 21.00 uur.

Wait, until spring bandini, vr t/m zo om 18.15 uur.

Crimes and misdemeanors, vr t/m zo om 14.40, 18.15 + 21.00 uur. Ma, di, do om 21.00 uur. Wo om 14.30, 21.00 uur.

Music Box, vr t/m zo om 14.30, 18.15, 21.00 uur. Ma, di, do om 21.00 uur. Wo om 14.30, 21.00 uur.

Cinema Palace, Wyckerbrugstr. 1

Koko Flanel, dag. 18.45, 21.30 uur, Za, zo, wo om 15.00 uur.

Dead Poets Society, dag. 18.30, 21.15 uur.

The war of the roses, dag. 18.30, 21.15 uur. Za, zo + wo om 15.00 uur.

Ware

Over twintig jaar zal de wereld er natuurlijk weer helemaal anders uitzien. Verstandige stadsplanners zouden daar nu al rekening mee moeten houden. Ik zou ervoor pleiten dat bij de inrichting van het Ceramique-terrein met enige vooruitziende blik te werk zal worden gegaan.

Gelijk glasvezels in de grond, daar! Die wijk moet extra aantrekkelijk worden gemaakt voor toekomstige thuiswerkers. High Definition televisie kabelstraten, extra aansluitpunten voor thuisfaxen, modemgebruikers en ander telematisch geklus.

De naamgeving van de straten in die nieuwe wijk zal daar ook op moeten worden afgestemd. De noord-zuid as zal volgens mij de IBM-allee moeten gaan heten, en de voetgangersbrug naar het centrum de Apple-ponton. De wijk zelf zal gaan bestaan uit een hardware-buurt, en een software-buurt. "Waar woon jij?"

"Ik cocoon tegenwoordig in de Dbase-sstraat, da's dus in de software-buurt, op bitnet-nummer %[eva21]/34a."

"Hee wat leuk, dan kom ik -fysiek althans- dicht bij je te wonen. Ik zit op het klonen-woonerf, om precies te zijn in de Compaq-steeg. Alleen werk ik op modemnummer 043-200885; denk je dat daar nog wat mee te interfacen valt?"

"Nou, ik hoor dat op het MSDOS-plein een telematica-winkel komt, dus daar zal wel wat te regelen zijn."

Mensen, dit klinkt toch als prachtige toekomstmuziek in onze oren? In de nabije toekomst hebben we niet alleen meer de thuisbank, maar ook een elektronische thuisdokter, onze thuisadvocaat en -notaris, en natuurlijk het telematisch winkelen. Overigens kunnen we ook met de bestaande wijken nog wel uit de voeten. Ik stel bijvoorbeeld voor om de Ravelijn om te dopen in creditcard-buurt. Dat is wel aardig, want in die ultra-goedkope huisjes wonen allemaal proto-yuppies die nu voor een geheel huis minder dan tweehonderd gulden huur betalen, maar op gegeven moment in hun leven een reusachtige hypotheek gaan nemen om hun artsen- of advocatenpraktijk te kunnen overnemen. Aan dat idee zouden ze in de creditcard-buurt dan al vast een beetje wennen. Huisnummers moeten dan wel worden vervangen door PIN-codes. Zo kan het dan gebeuren dat student X niet langer in de Halvemaanstraat woont, maar op de American Express Boulevard (tja, een gewone laan of weg is voor zo'n sjeke card natuurlijk uit den boze).

"Jawel man, ik woon opeens op de Diners Club Allee nummer 3692." "Maar dat was toch het wat sleazy Mariobastion, voorheen tenminste?" "Zeker! Maar we zijn veryuppificeerd, dus het voormalige Slik heet nu ook opeens de Visa Gold Sociëteit, en ze schenken er alleen nog maar malt whiskies, dure Belgische bieren, en champagne. We hebben ook een snackbar die nu inene Mastersnack heet. Fabelachtige kangaroekroketten, en lekkere varavara-toastjes."

"??" "Wéét je dat niet eens? Da's een exclusieve vis die je alleen maar met Eurocards mag betalen."

"Tjeempie, wat een gemak he."

Eva

Studentenwoningen
aan het Oranjeplein
(foto Franco Gori)

Ekonom en juristen blijven liever thuis wonen

Studenten zijn redelijk tevreden over hun woonsituatie, of ze nu op kamers, thuis bij hun ouders of in een flat wonen. Alleen de studenten (drie procent) die in een caravan, zomerhuisje of woonboot resideren zijn ontevreden. Dat blijkt uit twee onderzoeken die de Wetenschapswinkel in opdracht van de Stichting Studentenhuisvesting heeft uitgevoerd. Het Kamerburo functioneert goed, constateren onderzoekers Ton Hamelers en Ans Verstappen. Driekwart van de studenten huurt een kamer in de commerciële sector en bij de acquisitie van nieuwe kamers hebben acties van het Kamerburo waarschijnlijk een grote rol gespeeld. Uit de cijfers blijkt echter óók dat eenentwintig procent van de eerstejaars z'n kamer via het Kamerburo vindt, maar dat dit slechts voor acht procent van de ouderejaars geldt. Volgens Seph Braun, de coördinator van het Kamerburo, kan dit laatste cijfer niet kloppen. "Natuurlijk spelen we een ondergeschikte rol bij de bemiddeling van ouderejaars, want die kennen inmiddels allerlei mensen en komen vaak via via aan een nieuwe kamer. Maar dit cijfer is echt te laag en sluit absoluut niet aan bij onze eigen gegevens. Het onderzoek is op dit punt niet representatief."

bericht uit Maastricht

Zijn standpunt wordt door de onderzoekers bevestigd. De Stichting Studentenhuisvesting Maastricht (SSHM) moet hun rapport vooral als "intern papier" beschouwen. Met name de gegevens uit de postenquête onder alle tweede- en ouderejaarsstudenten die zich in 1988 inschreven bij HBO en RL zouden niet representatief zijn, ondanks het feit dat 2532 studenten het formulier invulden en retournerden. Pogingen om de SSHM tot een wetenschappelijk verantwoord onderzoek te bewegen bleven zonder succes. De voorgestelde werkwijze met student-assistenten en betaalde enquêteurs, werd door het bestuur van de SSHM te duur bevonden. Ton Hamelers (medische sociologie): "De gesprekken met de stichting waren al in een vergevorderd stadium, toen de zaak door interventie van met name de voorzitter, rector magnificus Bonke, werd tegengehouden. Het is goed mogelijk dat meer ouderejaars door het Kamerburo zijn bemiddeld dan wij hebben gevonden, het kunnen er ook minder zijn."

Uiteindelijk komt alléén de statistische verwerking van de postenquête voor rekening van Hamelers: de vragenlijst is door de SSHM samengesteld en verstuurd. Hamelers heeft al eerder -in 1980 en 1984- onderzoek verricht naar de woonsatisfactie onder studenten. Nu heeft hij "alleen meegedaan op voorwaarde dat er nog een aanvullend onderzoek onder eerstejaars zou plaatsvinden."

Dit onderzoek (april-mei '89) is een wél representatieve steekproef onder vijfthonderd eerstejaars, maar de gegevens hiervan kunnen door het verschil in onderzoeksopzet niet zonder meer worden vergeleken met die van ouderejaars. Toch zijn er wat algemene tendensen te bespeuren. Zo lijken de woonlasten van studenten in Maastricht behoorlijk hoog. Voor een kamer van vier bij vier meter wordt een gemiddelde huurprijs van f 325,- betaald. Wie bij een woningbouwcorporatie huurt is meestal

zo'n twintig gulden goedkoper uit. Bovendien bestaat onder studenten in deze zogenaamde 'sociale huursector' de meeste tevredenheid over hun huisvesting. Dit alles heeft volgens de onderzoekers "ongetwijfeld een positieve uitwerking op het aanbod vanuit de vrije marktsector". Zonder deze concurrent zouden particuliere verhuurders bijvoorbeeld vrij spel hebben bij het vaststellen van huren.

De onderzoekers constateren verder dat bij de bouw van nieuwe studenteneenheden de ligging een grote rol moet spelen. Van de eerstejaars komt zo'n twintig procent aanvankelijk op 'doorstroomkamers' buiten de stad (veelal België) terecht. Ouderejaars wonen op zes procent na in Maastricht zelf. Ze zijn weliswaar minder tevreden over die stadse kamer dan eerstejaars, maar zoeken toch minder vaak iets anders. Blijkbaar weegt de ligging van woonruimte zwaar. Dit wordt nog eens bevestigd door de wens van veel thuiswonende studenten om op kamers te gaan, ondanks het feit dat ze zeer tevreden zijn over de goede zorgen thuis. Als belangrijkste motivatie noemen ze de lange reistijd. Zelfs voor studenten die binnen een straal van vijftien kilometer rond Maastricht wonen, blijkt die vaak ruim anderhalf uur per dag te belopen. Bij het toewijzen van kamers in de sociale huursector moet rekening gehouden worden met deze verhuiscens, adviseren de onderzoekers. Het huidige beleid -waarbij de afstand tot Maastricht een doorslaggevende rol speelt- werkt discriminerend voor Limburgse studenten.

Een van de opmerkelijkste bevindingen uit beide onderzoeken betreft een vergelijking van de woonsituatie van HBO- met RL-studenten. De onderzoeken uit 1980 en 1984 lieten zien dat HBO-studenten veel vaker thuis woonden dan RL-studenten. Inmiddels blijken de beide categorieën zich nauwelijks nog van elkaar te onderscheiden. In 1980 woonde twintig procent van de RL-studenten thuis; bij het HBO was dat toen meer dan vijftig procent. Inmiddels woont ongeveer een derde van alle WO- en HBO-studenten thuis. De afname van het aantal thuiswonende HBO-ers komt waarschijnlijk goeddeels voor rekening van de Hogere Opleiding tot Vertaler, die immers studenten uit heel het land recruteert. De economische en juridische faculteit -waar de helft van alle studenten nog thuis woont- zijn verantwoordelijk voor het gestegen RL-cijfer. Die faculteiten herbergen relatief de meeste Limburgse studenten, wat het hoge percentage thuiswoners deels kan verklaren. Limburgers van de faculteiten gezondheidswetenschappen en geneeskunde blijken niettemin vaker zelfstandig te wonen dan hun collega's van de andere faculteiten. Opvallend is bovendien dat bij de economen significant meer mannen dan vrouwen bij hun ouders resideren.

De onderzoekers constateren tenslotte dat vroegere prognoses over het aantal benodigde wooneenheden voor studenten in de jaren '90 bijgesteld moeten worden. Een betrouwbare schatting valt op grond van de beperkingen van de onderhavige onderzoeken niet te geven. Voortaan zou om de twee jaar de actuele situatie bekeken moeten worden: daarbij moet de methode van het eerstejaars-onderzoek worden gevolgd en nadrukkelijk niet de verguisde postenquête. Ook moet een volgend onderzoek vragen bevatten over de financiële positie van studenten, zodat bij bouwplannen rekening gehouden kan worden met de bedragen die studenten maandelijks te besteden hebben.

Emely Nobis